ÑAPA

Weekendbijlage
van dagblad Amigoe

zaterdag 8 juni 2013

INTERVIEW
Een bijzondere, gewone school 3

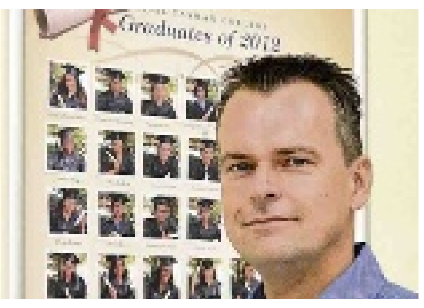

CULTUUR
'Inspiratie bestaat niet' 6

IN BEDRIJF
Nieuw beroep in opkomst 11

Nog verder terug dan thuis

"De onrust van de mens wordt veroorzaakt door een gebrek aan thuis." Dat stelt de net aan de toneelschool afgestudeerde Curaçaose Dichi Wit, die worstelt met de mix aan culturen waaruit zij stamt. "En als je een vak wilt beoefenen als toneel waarin jijzelf het instrument bent, is het essentieel te weten wie je werkelijk bent." Een emotionele, analyserende en sociaal bewogen jonge vrouw vertelt open over haar zoektocht, de kruispunten en knooppunten van waaruit je telkens weer moet kiezen en wat uiteindelijk resulteerde in haar eigen muzikale theatervoorstelling Knooppunt Jeruzalem.

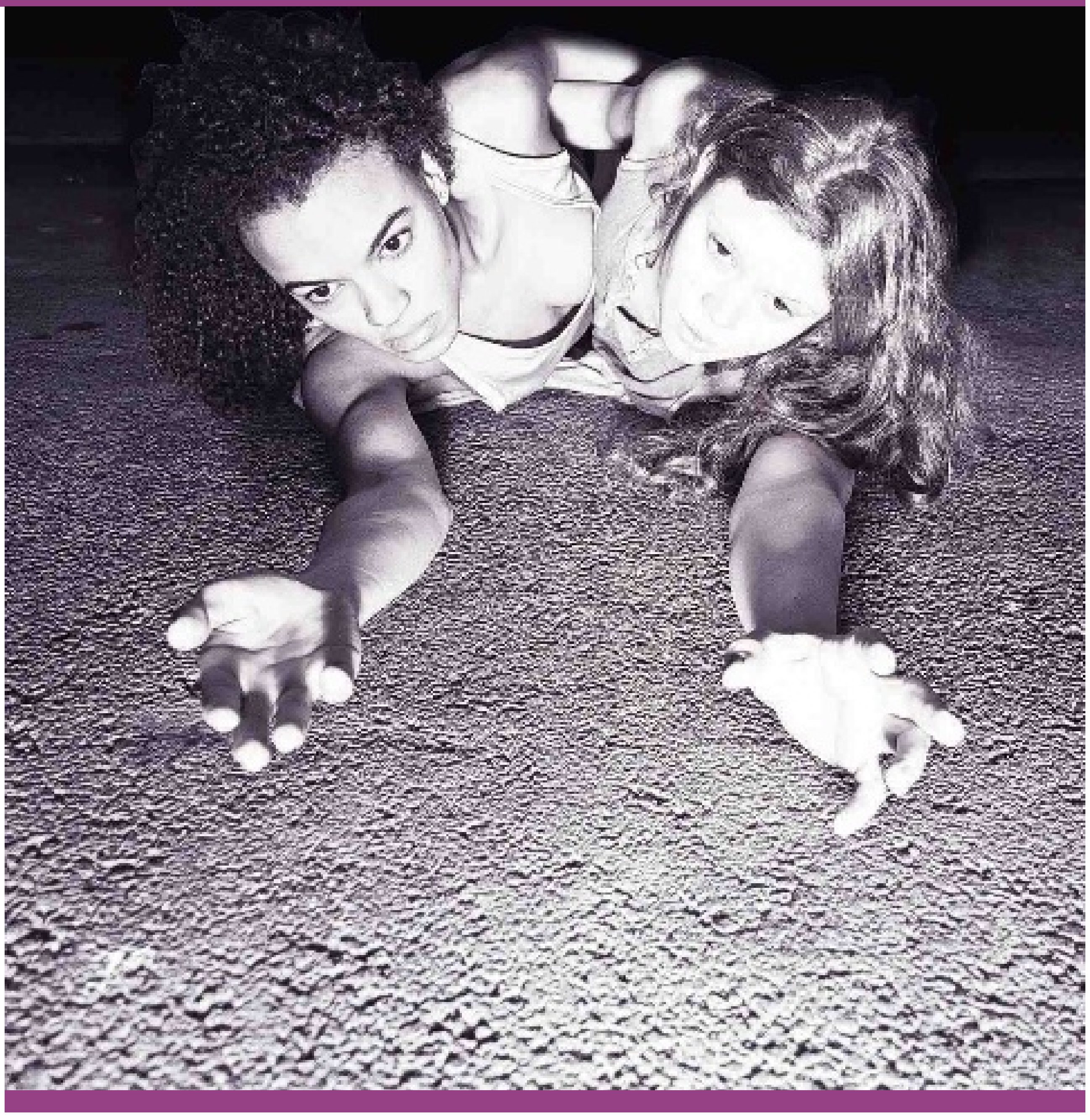

Tekst en foto: Mineke de Vries

"Mijn te blanke uiterlijk klopte niet met hoe ik me van binnen voelde", dat zegt Dichi Wit, bij wie de zoektocht naar haar ware identiteit begon in de laatste klassen van het vwo op het toenmalige Peter Stuyvesant College. Als je vervolgens ver van huis gaat studeren, in een andere cultuur, wordt de vraag wie je werkelijk bent nog eens versterkt. "Met mijn rossige uiterlijk en blanke huid kan ik zo te zien niets vinden van de genen die ook in mij zitten: een Surinaams/Chinees/ Afrikaanse opa, Duitse oma, Nederlandse vader en Nederlands/Curaçaose moeder. "Omdat mijn uiterlijk niet klopte met mijn innerlijk ging ik op zoek naar datgene in mij wat niet blank is. Ik wilde het benoemen en analyseren." De eerste voorstelling die ze maakte - Halfweg - geeft het zoeken naar haar identiteit weer en was zodanig bepalend dat ze er haar zoektocht mee kon afsluiten.

Het witte en zwarte hart

Halfweg staat voor de plaats (Halfweg) waar de familie woonde, maar meer nog voor het halverwege zijn, bij een knooppunt aankomen waarop je moet kiezen. Omdat Dichi te 'wit' is voor hoe ze zich voelt, staat de tegenstelling zwart-wit centraal. Ze draait het systeem van drecha rasa om door in de voorstelling als 'witte' met een 'zwarte' een kind te willen om het evenwicht te herstellen en zo aan het kind te zien wie ze zelf is. "Nichtjes van mij zijn veel donkerder om te zien, maar mijn ziel is donkerder."

De voorstelling gaf haar de ruimte het af te sluiten en daarmee de vrijheid te ervaren dat er geen hokjes meer bestaan waarin je moet passen. Halfweg vertelt het verhaal van een klein blank meisje dat zich niet thuis voelt en bij wie alle opgehoopte woede en emotie eruit komt. Dichi: "Ik heb haar voorgesteld als een meisje met twee harten, een zwart en een wit. Ik wilde het gevecht laten zien dat ontstaat door welke ze moet kiezen, welke meer recht van bestaan heeft. Het theaterbeeld dat ik daarbij koos was een wit meisje dat een zwarte man, een voorouder in zich heeft." Ze gebruikte teksten en beelden uit Tip Maruggs boek De morgen loeit weer aan: "Het beeld van de vogels die tegen de bergen botsen trek ik door naar mijn persoonlijke botsing in de bloedlijn. Het is een gevecht dat keer op keer terugkomt, niet meer als een persoonlijk probleem, maar wel als interesse in de black culture en het historisch besef, waarmee zoveel mensen worstelen."Inmiddels heeft Dichi contact met een aantal Antilliaanse kunstenaars die deze voorstelling opnieuw samen willen neerzetten.

Eurydice Wit was zeventien toen ze uit Francia in 2007 naar Leiden vertrok om Chinese taal en cultuur te gaan studeren. "Ik zie nu dat die drang voortkwam uit het Chinese bloed dat ergens in mij zit." Het beviel niet en ze stapte over naar de Kleinkunstacademie in Amsterdam, wat ze achteraf gezien bestempelt als een moeilijke weg. "Ik had altijd wel interesse in zang en theater, maar nooit heel expliciet. Ik deed weleens iets van theater of zang, had een optredentje op een amateurfestival en deed mee aan de CuraStars toen ik vijftien was, maar nooit veel." Toch kwam ze door de drie auditierondes heen en eenmaal in Amsterdam voelde ze zich meer thuis; het is nog steeds een plek waarvan ze denkt dat ze er nog wel even kan blijven. "Ik vond de Kleinkunstacademie een wat elitair blank systeem, wat vooral merkbaar was in het lesmateriaal en waarbinnen ik niet paste."

Dat was wel hoe ze de Nederlands/Tanzaniaanse Alexandra Groenestein vond, met wie ze uiteindelijk Knooppunt Jeruzalem maakte, want ook zij paste niet in de Nederlandse of in elk geval Europese performance. "Soulnummers uit mijn cultuur pasten niet in dat systeem." Inmiddels valt het Dichi op dat in de klassen een meer multiculturele mix ontstaat die representatiever is voor de huidige maatschappij.

"Ondanks onze gelijkgestemdheid is Alexandra een heel ander soort actrice dan ik en trekt ook een ander publiek." De emotionele Dichi, die zichzelf als een dramatische actrice ziet en van veel vaart houdt, is aan het leren de emoties die ze voorheen door haar lijf liet gaan om ze vervolgens te vertolken, meer te kanaliseren. Relativerend zegt ze: "Ik beschik wel over een emotioneel vat om uit te putten. En misschien ben ik veel minder depri dan ik dacht en blijk ik wel heel goed te zijn in komedie."

Confrontatie in Jeruzalem

Knooppunt Jeruzalem, de theatervoorstelling van Alexandra en Dichi is gebaseerd op een reis die ze samen in hun vierde jaar maakten en waarin zij werden geconfronteerd met het zoeken naar je identiteit, je plaats in de wereld, je thuis. De straten van Jeruzalem leidden hen niet alleen naar het Heilige Land, maar veel meer naar de belangrijke levensvragen. Er was twijfel en onzekerheid in de hen omringende andere wereld van geloof en gebruiken waaraan ook zij zich moesten conformeren, en daarbij de schok van de beperkingen als gevolg van de keuzes van mensen. "We kregen een stageplek in Jeruzalem, waar we het AL QUDS underground Theatre Festival (AL QUDS is Arabisch voor Jeruzalem) zouden meemaken, wat op zich niet zo boeiend was, maar de Palestijnse mensen die we ontmoetten des te meer." Het waren de mensen op het festival maar vooral de toevallige ontmoetingen met mensen uit de Jeruzalemse community die hen inspireerden en die een rol kregen in het theaterstuk. Alle personages zijn getekend door hun verleden.

Eurydice Wit: "Mijn huid is te wit voor de ziel van mijn voorvaderen die ik in me voel."

"Erg veel indruk op ons maakte Ruba, die ondanks alle gruwelijkheden die ze meemaakte en haar problemen - en dan hebben we het over echte problemen - bleef lachen." Ingewikkeld was het voor Dichi toen ze verliefd werd op een Palestijnse jongen. "Maar of je nu denkt dat je het kan doorbreken, het kan niet, het wordt niets dan ellende. Op een Palestijn word je niet verliefd." Ook Kher Fody komt als personage terug in Knooppunt Jeruzalem. Hij is wellicht de relativerende tegenhanger voor de serieuze inslag van Dichi, door de woorden die hij op een avond tegen haar sprak en die het motto van Knooppunt Jeruzalem werden: "Angels fly high because they take themselves lightly."

Op scherp zetten

Het theaterstuk - de 'docu-reis' - vertelt het verhaal van waargebeurde situaties en mensen. Het vertelt daarentegen vooral het verhaal van twee jonge mensen die van alles willen en bij wie alles nog mogelijk is; alles kan, alles mag, maar hoe maak je daar een eenheid van. Ze zien het zelf als een stuk waarin de tragiek wordt weergegeven van twee jonge mensen die moeten omgaan met de verantwoordelijkheid die ze krijgen. Het knooppunt stelt je keer op keer voor de keuze welke kant je op wilt. In hun samenspraak zetten ze zaken op scherp en trekken die in extremen door. Dichi: "Mensen begrijpen het pas als je het als extreem voorbeeld toont. Zo zit er een protestscène in het stuk; we worden ervan beschuldigd dat we nergens voor vechten, dat we verdraagzaam en verbonden zijn, waardoor we ons langzaam aan ontpoppen tot dictators. Het positieve gevoel van verbondenheid laten we omslaan naar iets negatiefs, waardoor je het publiek overtuigt dat iets goeds door het extreem te maken kan omslaan in iets negatiefs als het escaleert. We sluiten die scène af met de tekst: 'Vrijheid en gelijkheid moet toch voor iedereen zijn? Wij zijn toch intelligente, weldenkende, verdraagzame mensen? Sta dan eens op en strijd met ons mee! Iedereen die niet verdraagzaam is, die moet gewoon weg.'

Pelgrimstocht

De persoonlijke zoektocht sloeg met Knooppunt Jeruzalem om naar een maatschappelijk besef dat er zoveel onrecht is. "Als jongvolwassene zie je na de strijd die je met jezelf hebt uitgevochten iets wat echt belangrijk is. De individuele zoektocht maakt plaats voor een eeuwenlange zoektocht op menselijk niveau." Overigens stelt Dichi dat iedereen die naar Jeruzalem gaat zijn eigen persoonlijke pelgrimstocht maakt. "We hebben geschokt ervaren hoe slecht de Palestijnen het hadden, hoe ze leden onder het systeem. Het maakt niet uit waar we geweest zouden zijn, overal loop je er tegenaan. Er is een bovenmacht die alles kan bepalen, 'kleine' mensen die er niks tegen kunnen doen. Wij zijn dan toevallig met Palestijnen omgegaan, je verbindt je daarom met hun gevoel. Van hen uit gezien zijn de Israëliërs machtig en agressief, vallen aan en zeggen dat ze verdedigen. We schrokken dat er op de weg naar Ramala (hoofdstad van de Palestijnen) Israëlische vlaggen hingen op huizen van verdreven Palestijnen. En hangt er een Israëlische vlag ben je beschermd door het leger. Overal zijn Israëlische soldaten om je heen en op het vliegveld mag je niet zeggen dat je met Palestijnen bent omgegaan." Ze bezochten musea waar onomwonden de gruwelijkheden van de oorlog werden getoond en wat diepe indruk maakte. Ook vielen hen de grote verschillen op tussen de twee delen in Jeruzalem: "Het Israëlische deel is Westers, je kan daar gewoon in een jurkje lopen. Wel verbaasde ik me over de dubbelheid: veel winkels met heftige, goedkope lingerie, wat ik moeilijk te rijmen vind met de hoofddoek."

Papiaments theater

De voorstelling maakten Alexandra en Dichi direct na hun afstuderen in 2012. "We zijn er het hele afgelopen jaar mee beziggeweest. Ondanks de hulp van velen was het eigenlijk ondoenlijk alles zelf te doen: schrijven, spelen, regisseren, bandleiders aansturen, poster maken, promotie doen en dat alles zonder subsidie. Met de drie voorstellingen in het Compagnietheater in Amsterdam hebben we er net onze onkosten uit. We stellen ons niet als slachtoffer op, want we hebben genoeg potentie en kracht, maar zouden graag met een impresariaat werken waardoor we een toer door het land kunnen realiseren. We sturen daarom onze opnames ook naar productiehuizen."

Na je afstuderen begint dan je carrière, maar direct ook vervagen je dromen. "Er moet geld komen, dus je moet dingen gaan doen die niet inspirerend zijn." Intussen werkt Dichi bij de publieksservice in de Stadsschouwburg. "Ik moet - multidisciplinair opgeleid - tevens een shift maken in wat ik wil, wellicht wordt dat wel de muziek. Qua toneel heb ik nog niet veel gedaan, alleen een kleine rol in een serie." Tevens speelt de keuze voor Nederland of Curaçao: hoe dan ook wil ze de connectie houden met Curaçao, haar thuis. "Het Papiaments is rijk genoeg om er theater mee te maken en er zit veel potentie op Curaçao en zo kan ik bijdragen aan wat ik in Nederland heb geleerd. Je moet je afvragen wie je publiek is en ik heb gemerkt dat Curaçao een achterban biedt die me steunt, dat is hartverwarmend en ook veel waard. Beide landen hebben me beïnvloed in wat belangrijk is. Nu moet ik iets gaan creëren waarbinnen ik pas."

De twee actrices maakten met hun persoonlijke reis een voorstelling waarbij het knooppunt elke keer weer staat voor een bezinningsmoment: na elke scène kom je terug bij het knooppunt en vandaar uit brainstormen de acteurs verder.

Knooppunt Jeruzalem eindigt met een decorstuk van een knooppunt. Na een heftige reis komen ze daar terecht. Als een personage zegt: "Ik ga", antwoordt de ander: "Ik ga mee… terug. Terug naar waar we vandaan komen." De paradox is dat je verder moet, vanaf elk punt. Maar tegelijkertijd moet je altijd verder terug dan je roots. Want de les is: bij elke foute keuze raak je verder van huis.

ÑAPA 2013 Nr. 21

Nog verder terug dan thuis 1
Emmabrug 125 jaar 2
Een bijzondere, gewone school 3
Gezondheid 4
Heeft democratie nog toekomst? 5
Cultuur 6
Literatuur 7
Varia Puzzels 8
Eten & drinken 9
Business Columns 10
Nieuw beroep in opkomst 11
Business Rubrieken 12

Uitgelicht

Emmabrug 125 jaar

De Emmabrug, in de volksmond de Pontjesbrug geheten, verbindt Punda en Otrobanda al 125 jaar. Afgelopen zaterdag werd dit gevierd. Bij uitzondering mochten er weer even auto's over de brug rijden: de old-timers van de Wabiclub. Dans Arte hield een show, zo ook een brass-band.

Foto's: Edsel Sambo

Foto van de week

Bertha Rijke was vanaf het penthouse van het Plaza Hotel er getuige van dat de pontjesbrug open ging en een sleepboot passeerde. Ze maakte daar deze mooie foto van waarop veel karakteristieke herkenningspunten van zowel Punda als Otrobanda te zien zijn, waaronder Penha, het paleis van de gouverneur en het Brionplein.

Heeft u een mooie foto? Stuur hem naar napa@amigoe.com

Thuis

'Raften'

Monique Casimiri

Ik kan planken, ik kan zwemmen, ik heb geprobeerd om te waterskiën, wat jammerlijk mislukte en ook surfen was geen succes. Wat ik nog nooit gedaan had was raften. Stoer vond ik dat. En nu deed de gelegenheid zich voor, ik kon gaan raften.

Dit tijdens een personeelsuitje in de Ardennen. In een heuse raftboot, op een rivier, met nog ruim twintig collega's verdeeld over drie boten zouden wij het water opgaan. Droge kleren achter de hand, kregen we instructie van onze captain. Er werden ons verschillende commando's geleerd. Links vooruit, rechts achteruit, maar ook hoe je je peddel vast moest houden. Daar werd extra aandacht aan besteed. Die moest je altijd vast blijven houden, ook als je niet peddelde, zodat de kans op verlies het minst groot was. Dat had een naam en die ben ik alweer vergeten. Vreemd overigens, want ik heb heel wat keren te horen gekregen dat ik hem vast moest houden. Pas toen de instructeur ging vertellen wat je moest doen als je eruit zou vallen, werd ik wat weeïg in de benen. Dat was nog niet in mij opgekomen. Eruit vallen wilde ik niet. Niet in een stromende rivier in de Ardennen. Voordat je het weet meer je aan in Rotterdam, omdat je op de Maas terecht bent gekomen.

Enigszins overspannen begonnen we aan de tocht. We moesten tot onze knieën in het water en van daaruit in de boot klimmen. So far, so good. We zaten in de boot, nu zou het beginnen. Ik zag de filmpjes van YouTube in gedachten voorbij gaan. Woeste golven, een boot die heen en weer geslingerd werd, mensen die gelanceerd werden, maar weer op de boot landden. Ik was benieuwd. Het avontuur kon beginnen. Met mijn peddel in de aanslag wachtte ik op het eerste commando. Ja, daar kwam het. Vooruit. Mijn collega's en ik zetten flink de peddel in het water en voordat ik boe of bah kon zeggen had ik mijn eerste waterdouche te pakken. Mijn collega voor mij had de peddel niet diep genoeg in het water gezet, zodat ze vooral heel veel water schepte en door de zwiep die ze wel maakte belandde dit water recht in mijn gezicht. De toon was gezet. Dit vroeg om wraak. Om elkaar wat te sparen hebben we onze natspatacties wat verlegd naar de andere boten.

Ondertussen dobberden we rustig en vredig verder op de Ourthe. Niks geen wildwaterbaan. Het was een kabbelend beekje en om toch nog het gevoel te hebben dat we vaart hadden werd er af en toe geroepen: vooruit. Mocht iemand van u ooit in de Efteling geweest zijn: de piraña (wildwaterbaan) is spectaculairder. Ik heb geraft, dat kan ik zeggen, en ik was drijfnat, dat zeker, maar dat lag niet aan de 'woeste' rivier. Daar moet ik mijn collega's voor bedanken.

Colofon

BLADMANAGER
Linda van Eekeres
EINDREDACTEUR
Hans Vaders
ADVERTENTIES
Marloes Tak
VORMGEVING
Wendela Ataliede
Sarah Kuiper

Aan deze Ñapa werkten mee:
Monique Casimiri
Verele Ghering
Louis Hilgers
Erik van Kampen
Elisa Koek
Brede Kristensen
Shakti-Aroena Lakhi
Judice Ledeboer
Roxanne Martha
Wouter Mol
Milangela Plaate
Edsel Sambo
Victorine Stille
Marcel Truyens
May Voges
Mineke de Vries
Michelle Wever
Miriam de Windt
Ken Wong

Ñapa is een publicatie van:
Uitgeverij Amigoe NV
Scherpenheuvel z/n
Curaçao
Tips voor de redactie?
Bel 736-9050
Email napa@amigoe.com
Adverteren?
Bel Marloes Tak
736-9050 / 516-7377
advertentienapa@amigoe.com

Abel Tasman College: Een bijzondere, gewone school

Voor veel scholieren zijn het spannende tijden. Leerlingen van groep 8 van het funderend onderwijs krijgen komende week de uitslag van hun eindtoets (EFO). Deze toets is belangrijk, want het resultaat bepaalt of de leerlingen komend jaar naar het vsbo of havo gaan. Ook de examenleerlingen van het voortgezet onderwijs krijgen volgende week de uitslag van hun eindexamens. Een week daarop krijgen alle andere leerlingen uit het voortgezet onderwijs hun eindrapport en dat bepaalt of ze wel of niet overgaan. Is de uitslag positief of valt het resultaat toch tegen door faalangst of andere omstandigheden?

In het geval van een teleurstellende uitslag van de EFO, biedt Abel Tasman de mogelijkheid een brugklasser op twee niveaus te testen zodat de leerling in het tweede jaar gemakkelijk door kan stromen naar een eventueel hoger niveau. Dit kan overigens ook in hogere leerjaren.

Als een leerling in het voorexamenjaar, bijvoorbeeld 4-havo of 5-vwo, blijft zitten kan je op het Abel Tasman College het jaar daarop toch examen doen door in één jaar twee schooljaren te doen. Leerlingen die op een andere school gezakt zijn in de examenklas, hoeven bij het Abel Tasman College meestal niet al hun vakken over te doen, maar volgen alleen maar de vakken waarvoor ze een onvoldoende hebben gehaald om alsnog hun diploma te behalen. Ze kunnen dan al hun aandacht richten op de vakken waar ze veel moeite mee hebben.

De drukte van de Gosieweg waaraan het Abel Tasman is gevestigd, is in de verste verte niet tekenend voor de sfeer in het schoolgebouw. Zodra je de school binnenloopt, krijg je gelijk het gevoel alsof je thuis komt. Door de open gang waar de deuren naar de klaslokalen zitten, waait een koele bries terwijl de zonovergoten binnenplaats met het zwembad aangenaam contrasteert met de schaduwrijke tuin van de school. "Het is belangrijk dat de leerlingen zich prettig voelen", vertelt directeur Richard Westerink. "We doen dit niet alleen door een prettige sfeer in de school te creëren, maar ook door activiteiten buiten schooltijd. Het belangrijkste aspect is voor ons een stuk persoonlijke aandacht. Heel veel kinderen leven alleen hierdoor al op."

Het Abel Tasman College begon in 1995 met het collegeprogramma; de laatste twee jaar van mavo, havo en vwo konden in 1 jaar gedaan worden. Dat kan nog steeds, maar sinds een aantal jaren kunnen alle leerjaren van het voortgezet onderwijs ook in het reguliere tempo gevolgd worden. Dit kan op de lyceumafdeling van het Abel Tasman.

Optimaal presteren

Het Abel Tasman is een particuliere school en is gelieerd aan het Luzac College in Nederland. De lesmethode van beide scholen is gebaseerd op de methode van Robert Marzano. De belangrijkste onderdelen van Marzano's methode zijn het pedagogisch klassenmanagement, effectieve feedback, het betrekken van ouders en de gemeenschap en een veilige en ordelijke omgeving voor de leerling.

In de praktijk betekent dat, dat leerlingen in kleine groepen les krijgen. De maximale groepsgrootte is 15 leerlingen en gemiddeld zitten er 8 á 10 leerlingen in een groep. Leerlingen worden intensief en persoonlijk begeleid. Op regelmatige basis hebben ze een persoonlijk gesprek met hun begeleider. Een belangrijk deel van het huiswerk wordt op school onder toezicht gemaakt in de studie-uren. De dagen zijn daardoor wat langer dan op de reguliere scholen. "In de examenklassen zitten de leerlingen vaak tot 15.30 uur of 16.45 uur op school, soms zelfs tot 17.45 uur", legt Westerink uit. "Dat moet wel, want de stof van twee schooljaren moet in één jaar behandeld worden." Op het lyceum van Abel Tasman krijgen vmbo, havo en vwo-leerlingen in een normaal tempo les. Hun lessen duren niet tot het eind van de middag. Wel krijgen zij tijdens de studie-uren huiswerkbegeleiding en, afhankelijk van de knelpunten van een leerling, bijlessen en/of steunlessen. "Door de kleine klassen is het mogelijk problemen bij kinderen snel te signaleren en hier aandacht aan te besteden. Iedere leerling krijgt eigenlijk een aanpak op maat die aansluit op eventuele probleemvakken, maar ook op dyslexie, faalangst en het helpen met plannen van schoolactiviteiten. Hierdoor wordt het maximale uit een leerling gehaald en wordt er bovendien veel positieve aandacht aan het kind gegeven. Iedere leerling is van nature nieuwsgierig, wil graag iets leren en kunnen. Wij spreken leerlingen aan op die intrinsieke motivatie. We zorgen dat leren weer leuk wordt door optimale omstandigheden te creëren en te zorgen dat de randvoorwaarden kloppen."

Passie voor onderwijs

Huiswerkbegeleiding, een persoonlijke begeleider en docenten waarvan verwacht wordt dat zij 'anders' lesgeven dan in het reguliere onderwijs. Hoe kan een school dit allemaal waarmaken? Volgens Westerink wordt er heel wat verwacht van de docenten en begeleiders en hebben zij duidelijk passie voor hun vak. "We hebben rond de vijftig docenten hier werken. De meeste hiervan zijn parttimers en geven ook les op een andere school. Hiernaast werken er nog ongeveer vijftien mensen in het management en als onderwijsondersteunend personeel. De begeleiders hebben een sociaal-pedagogische achtergrond zodat zij het kind op verschillende vlakken kunnen bijstaan. Een leerling op het college heeft wekelijks contact met een begeleider om de voortgang te controleren en eventuele problemen te bespreken."

Ruim tien jaar geleden werd het studiehuis ingevoerd, een nieuwe manier van lesgeven waarbij een leerling zelfstandiger te werk gaat. Volgens Westerink werkt dit in de praktijk niet altijd en raken kinderen gemakkelijk achter, doordat zij niet de juiste aandacht krijgen. De docenten op het Abel Tasman geven nog veel klassikaal les, met natuurlijk moderne snufjes en de nieuwste methoden. "Wij geloven in het zelfstandig maken van leerlingen, maar je moet ze daarin wel op de juiste manier begeleiden. Wij sturen hen en bieden een structuur waarin we hen in zekere mate vrijlaten, maar wel in de gaten houden en zo nodig bijsturen. Het verhaal van ouders die bij ons komen, is vaak dat er te weinig les wordt gegeven in het reguliere onderwijs. Docenten op het Abel Tasman geven nog van het begin tot het eind van het uur les aan de kinderen. Er worden samen problemen opgelost, oefeningen gemaakt, nieuwe stof behandeld en hierna kunnen de kinderen zelfstandig werken in de studiezaal. Die zelfstandige studie-uren en lesuren wisselen elkaar af. Leerlingen die dat nodig hebben, krijgen op school individueel extra hulples of bijles. Als je een klas hebt van 30 leerlingen en je geeft 45 minuten les. Hoeveel tijd houd je dan over om leerlingen individueel te helpen? Als kinderen meer aandacht nodig hebben op het reguliere onderwijs, zijn ze vaak aangewezen op bijlessen. Dat kan niet anders door de structuur daar. Door de kleine groepen op het Abel Tasman is er voor elke leerling in de klas veel meer tijd en verdwijnen ze niet in de massa. Persoonlijke aandacht is voor ons een van de belangrijkste dingen."

Intakegesprekken

Behalve personeel dat zich inzet, is het zeker zo belangrijk dat de leerlingen zelf ook gemotiveerd zijn. Om hier zeker van te zijn, worden er een aantal intakegesprekken gehouden met de ouders en leerlingen zelf. "We voeren meestal twee of drie gesprekken van minimaal een uur. Tijdens deze intake kijken we naar wat we kunnen betekenen voor de leerlingen en wat er eventueel is misgegaan. Er wordt duidelijk uitgelegd wat van hen wordt verwacht en wat ze van ons kunnen verwachten. Regelmatig komen er kinderen die bijvoorbeeld gezakt zijn voor hun examen en toch geen jaar willen verliezen. We gaan dan samen kijken wat we kunnen doen en welke afspraken we kunnen maken om te zorgen dat het nu wel lukt. Ook leg ik tijdens het intakeproces uit wat het betekent als je op het Abel Tasman zit: dat je bijvoorbeeld langere dagen maakt en een aantal dingen dan niet meer kan. Niet alles gaat hier zoals ze gewend zijn, maar de meeste leerlingen kiezen toch voor de school, omdat ze de ervaring hebben dat het verkeerd is gegaan op hun vorige school. Ze willen structuur hebben om nu goede resultaten neer te zetten."

Examens

"Tot enkele jaren geleden konden er op Curaçao Nederlandse diploma's worden uitgeschreven", vertelt Westerink over de examens op het Abel Tasman. "Onder supervisie van het Luzac College in Nederland kon dat bij het Abel Tasman College ook. Na een overgangsperiode van drie jaar in samenwerking met de staatsexamencommissie was dit niet meer mogelijk. Voor een Nederlands diploma moet je nu op Bonaire bij de staatsexamencommissie examen doen. Omdat het Abel Tasman College ook het regulier lokaal onderwijs aanbiedt, hebben we besloten alle leerlingen volgens het lokale programma op te leiden. Een lokaal diploma is namelijk gelijk gesteld aan een Nederlands diploma en biedt dezelfde rechten en mogelijkheden om verder te studeren. Voor veel vakken wordt hier exact hetzelfde examen afgenomen als in Nederland. Wij zorgen ervoor dat de discrepantie, het verschil tussen de cijfers voor het schoolexamen en het eindexamen, minimaal is. Als wij ouders uitleggen dat er geen verschil is voor de toekomst van hun kind, is het eigenlijk nooit een probleem. Het enige verschil is dat de leerling hier Papiaments krijgt en de aardrijkskunde- en geschiedenislessen iets verschillen. Als een leerling achterstand heeft voor een vak, krijgt deze een aangepast programma om de achterstand in te halen."

Directeur Richard Westerink is trots op het hoge slagingspercentage.

Leerlingen van het Abel Tasman College en Lyceum worden tijdens hun schoolperiode al goed voorbereid op een vervolgstudie. Meer dan de helft van de leerlingen vertrekt naar Nederland voor een studie, een deel blijft op het eiland (vooral de vsbo-leerlingen) en een klein groepje vertrekt naar Amerika om daar de boeken in te gaan. "We zijn veel bezig met beroepskeuze. Elk jaar verdiepen de leerlingen van het lyceum zich in het beroep van hun keuze en lopen ze een dag mee in het werkveld van bijvoorbeeld een notaris, een verpleegkundige of een advocaat. De begeleiders doorlopen ondertussen een programma om erachter te komen waar de sterke punten van een leerling liggen, welke interesses hij heeft en wat hij zelf wil. Ook sporen zij de kinderen aan om informatie aan te vragen en naar open dagen te gaan. De begeleiding houdt samen met de leerling in de gaten hoe verantwoord en onderbouwd de keuze is. De manier van studeren die bij ons aangeleerd wordt, blijkt bovendien een goede basis voor hun vervolgstudie."

98 procent geslaagd in 2012

Het Abel Tasman telt meestal rond de 100 leerlingen waarvan de helft les heeft op het lyceum en de andere helft op het college. In 2012 was het slagingspercentage van de examenleerlingen 98 procent en zijn alle leerlingen van het lyceum overgegaan. "Zulke percentages zijn natuurlijk geweldig en laten ons zien dat het systeem zijn vruchten duidelijk afwerpt. Als je elke leerling binnen het reguliere programma precies datgene kunt geven wat nodig is, kan vrijwel iedereen slagen. Iedere leerling heeft hier baat bij, niet alleen kinderen met leerproblemen. Het Abel Tasman College is dus geen school voor speciaal onderwijs. Het reguliere lesprogramma wordt op een bijzondere manier met veel extra's aangeboden."

"De begeleiders hebben een sociaal-pedagogische achtergrond zodat zij het kind op verschillende vlakken kunnen bijstaan. Een leerling op het college heeft wekelijks contact met een begeleider om de voortgang te controleren en eventuele problemen te bespreken."

Deze foto werd gemaakt op 14 juni vorig jaar, vlak nadat de leerlingen te horen kregen dat ze geslaagd waren.

Medisch

Vragen over... aften

Tekst: Wouter Mol

Wat zijn aften?
Aften zijn pijnlijke zweertjes in de mond met een doorsnede van drie tot vier millimeter. De plekjes zijn grijswit of geel met een rode ontstoken rand.

Wat zijn de verschijnselen?
Aften komen vooral voor op de onderzijde van de tong, op de mondbodem, het slijmvlies van de wang en de binnenzijde van de lip, maar soms ook in de keel. Er wordt onderscheid gemaakt in kleine ('minor') aften en grote ('major') aften en herpetiforme aften.
Kleine aften komen het meest voor, bij ongeveer 90 procent van alle aangedane patiënten. De zweertjes zijn kleiner dan 1 cm, zijn matig pijnlijk en genezen doorgaans spontaan binnen 1 à 2 weken zonder littekenvorming. Deze aften kunnen vaak terugkomen; de meeste patiënten hebben 2 à 4 'aanvallen' per jaar. In de loop van de jaren neemt het aantal van dergelijke aanvallen over het algemeen af.
Grote aften behoren tot een ernstiger vorm die voorkomt bij ongeveer 10 procent van alle mensen met aften. Ze zien er het zelfde uit als kleine aften, maar zijn groter dan één centimeter en zijn dieper. Ze genezen langzaam in een periode van 10 à 30 dagen en laten een litteken achter. Deze zweren kunnen ernstig ongemak met veel pijn, koorts, opgezette lymfeklieren en algemeen ziek zijn veroorzaken. Bij deze patiënten komen soms ook aften voor op de geslachtsorganen (penis, scrotum, schaamlippen, vagina) of rond de anus.
De herpetiforme afte heeft niets met herpes te maken, komt met vele tegelijk voor, soms zelfs met 100 tegelijk. Heel pijnlijk. Situeert zich ook op het zachte verhemelte, een plaats die anders minder gevoelig is voor aften, is kleiner dan 1 cm. en geneest zonder littekens na 10 tot 15 dagen.

Komen aften vaak voor?
Aften komen zeer veel voor: ongeveer 20 procent van de bevolking heeft weleens last van aften. Bijna iedereen heeft in zijn leven weleens een afte gehad. De meeste mensen met aften hebben af en toe wat ongemak van kleine pijnlijke zweertjes die na 1 à 2 weken weer spontaan genezen. Anderen hebben echter vaak terugkerende, grote en heftig pijnlijke zweren in de mond die een ware kwelling kunnen zijn.

Hoe ontstaan aften?
Helaas is de oorzaak van aften onduidelijk. Een besmetting met een virus of bacterie kan de oorzaak zijn. Vaak steken ze de kop op bij een verminderde lichamelijke weerstand, een slechte mondhygiëne, overgevoeligheid voor bepaalde voedingsmiddelen of stress. Ze kunnen ontstaan door bijten op de tong of de binnenkant van de wang of door het eten van heet voedsel. Soms ontstaan aften het gevolg van een scherp randje aan een tand of kies of een slecht passend kunstgebit. Een misverstand is dat aften ontstaan door een vitaminetekort.

Grote aften kunnen soms een uiting zijn van een onderliggende ziekte. Hiertoe behoren de zogenaamde ziekte van Behçet (auto-immuun ziekte), bloedziekten door gebrek aan ijzer, vitamine B12 of foliumzuur en darmziekten zoals coeliakie (overgevoeligheid voor gluten), de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa. Ook mensen met HIV/Aids kunnen op aften lijkende zweren in de mond krijgen.

Is er een relatie met de menstruatie van de vrouw?
Een overtuigende relatie tussen aften en de menstruatiecyclus is nooit aangetoond. Toch komt het af en toe voor dat aften bij vrouwen verdwijnen tijdens het gebruik van de pil of tijdens zwangerschap.

Kunnen aften door stress komen?
Stress wordt over het algemeen als een belangrijke provocerende factor beschouwd. Waarschijnlijk omdat dit de algemene weerstand verlaagt.

Speelt voedingsallergie een rol bij het ontstaan?
Veel mensen met aften denken dat deze veroorzaakt worden door voeding. Allerlei voedingsmiddelen, conserveermiddelen en kleurstoffen zijn in de loop van de jaren verantwoordelijk gehouden voor het ontstaan van aften. Het bewijs daarvoor is nooit geleverd, maar in individuele gevallen zou een reactie op voeding of toevoegingen daarin een rol kunnen spelen.

Wat kunt u er zelf aan doen?
Zorg voor een optimale geestelijke en lichamelijke conditie en een goede mondhygiëne. Kauw bewust. Poets uw tanden niet te hard. Als de klachten draaglijk zijn, kunt u het beste de spontane genezing, die meestal vijf dagen duurt, afwachten. Voorkom uitbreiding door voorzichtig te poetsen en rustig te eten.

Zijn er geneesmiddelen tegen aften?
Om de pijn te verlichten kunt u een aanstipvloeistof met lidocaïne gebruiken. Probeer het pijnlijke plekje droog te deppen met een schoon zakdoekje of tissue. Breng vervolgens de pijnstillende of ontsmettende vloeistof aan.
Ook een pijnstillende tablet zoals paracetamol kan verlichting bieden.

Ontsmettende (mond)spoelingen verminderen het aantal bacteriën in de mond. Chloorhexidinemondspoeling (bijvoorbeeld Corsodyl), Kamillosan of waterstofperoxyde kunnen om die reden een gunstige werking hebben op aften. Ze versnellen de genezing echter niet.
Er bestaan ook chloorhexidine-zuigtabletten. Deze hebben een ontsmettende werking en daardoor wellicht enigszins effect op verdere uitbreiding en voorkoming van aften.
Probeer van de aften af te blijven, want het kapot maken van de blaasjes verergert de klachten.
Als u op een grote oppervlakte een pijnstillende vloeistof heeft gebruikt, mag u de eerste tijd niet kauwen. U kunt per ongeluk op uw tong of wang bijten en zo de klachten verergeren.

Heeft het zin om naar de tandarts te gaan?
Bij zeer ernstige klachten of bij het vaak terugkeren van de aandoening is het raadzaam om een tandarts te bezoeken. Deze kan aan het tandvlees en/of het mondslijmvlies vroegtijdig een ernstige infectieziekte signaleren. De klachten kunnen ook het gevolg zijn van een scherp randje aan een gebitselement. De tandarts kan dit verhelpen. Ook wanneer de klachten het gevolg zijn van een slecht zittende gebitsprothese, is het verstandig om een tandarts te raadplegen.

Aften zijn pijnlijke zweertjes in de mond. Een zeer veel voorkomende klacht bij jong en oud.

Dr. W.W. Mol is huisarts te Curaçao

Mens & Psyche

Depressie

De Wereldgezondheidsorganisatie voorspelt dat de depressieve stoornis in 2020 de belangrijkste aandoening in de ontwikkelde landen zal zijn. Nu al is depressie wereldwijd de vierde grootste oorzaak van ziekte en invaliditeit. Onder de psychische aandoeningen is depressie de nummer één aandoening, gevolgd door angststoornissen en alcoholmisbruik.

Tekst: Milangela Plate

Een dip hebben en af en toe eens somber, down of treurig zijn, maakt deel uit van het leven. In Nederland schromen mensen er niet voor om in een sombere bui te roepen 'ik voel me zo depri' of bij lichtere versies 'ik heb vandaag een dipje'. Op Curaçao benoemt men een dergelijke gemoedstoestand wellicht anders, 'ik voel me down' of 'mi ta sinti laf awe'. Een dip komt eens in de zoveel tijd en duurt enkele uren of dagen en verdwijnt dan vanzelf weer. Bij een depressie houdt de somberheid langer dan twee weken aan en verdwijnt het niet vanzelf.

Niet alle depressies zijn hetzelfde. Depressies kunnen in ernst variëren van mild tot zwaar. Mensen met een milde depressie hebben slechts last van enkele symptomen, terwijl mensen die aan een zware depressie lijden last hebben van vrijwel alle klachten die u onderstaand zult lezen. Een depressie kent niet alleen vele gradaties, maar ook verschillende vormen. De overkoepelende naam voor de verschillende vormen van depressieve stoornissen is stemmingsstoornis, wat in feite niet meer betekent dan een verstoring van het humeur, de gemoedstoestand. In deze rubriek zult u lezen over de klassieke depressie. Enkele andere stemmingsstoonissen zijn:

- Geagiteerde depressie
- Dysthyme stoornis
- Bipolaire stoornis/Manisch-depressief
- Seizoensgebonden depressie
- Post-partum depressie/Post-natale depressie

De klassieke depressie
Bij iemand met een klassieke (zware) depressie zal het u bovenal opvallen dat alles aan deze persoon als door de aarde/zwaartekracht naar beneden wordt getrokken. Ooghoeken, mondhoeken, schouders wijzen alle naar beneden. De persoon maakt een zware en lome indruk en is traag in spreken en bewegen. De traagheid zit ook in het denken van betreffende persoon; hij denkt trager, heeft concentratieproblemen en daardoor ook geheugenproblemen. Hierdoor kunnen depressieve mensen veel moeite hebben met het logisch nadenken en nemen van beslissingen.
Mensen met een depressie hebben niet alleen last van gevoelens van somberheid, kenmerkend is ook dat zij nergens meer belangstelling voor hebben en zij beleven geen plezier meer aan dingen waar ze voorheen wel van konden genieten.

Het lukt iemand die depressief is niet om 's ochtends uit bed te komen en wanneer dit wel lukt is het of de persoon zich door de dag heen moet slepen; hij voelt zich moe, heeft geen energie om dingen te ondernemen en ervaart alles als zijnde zinloos. Veel depressieve mensen voelen zich 's ochtends het ellendigst en gaan zich in de loop van de dag beter voelen.

Iemand met een depressie kan zeggen dat het eten nergens naar smaakt of betreffende persoon eet nog maar heel weinig of helemaal niet waardoor deze in korte tijd veel afvalt.

Ook de zelfverzorging kan achteruitgaan; zowel het eigen lichaam, de kleren en het huis worden niet meer verzorgd. Sociale contacten worden doorgaans verwaarloosd, daar depressieve personen geneigd zijn zich van anderen af te zonderen. Een zwaar depressieve persoon komt zelfs niet meer de deur uit; hij wil niets liever dan op bed blijven liggen met de gordijnen dicht.
Mensen met een depressie hebben tevens last van piekeren; hun gedachten en bezorgdheden blijven alsmaar door hun hoofd heen tollen. Dit overmatig denken kunnen zij maar moeilijk stopzetten.

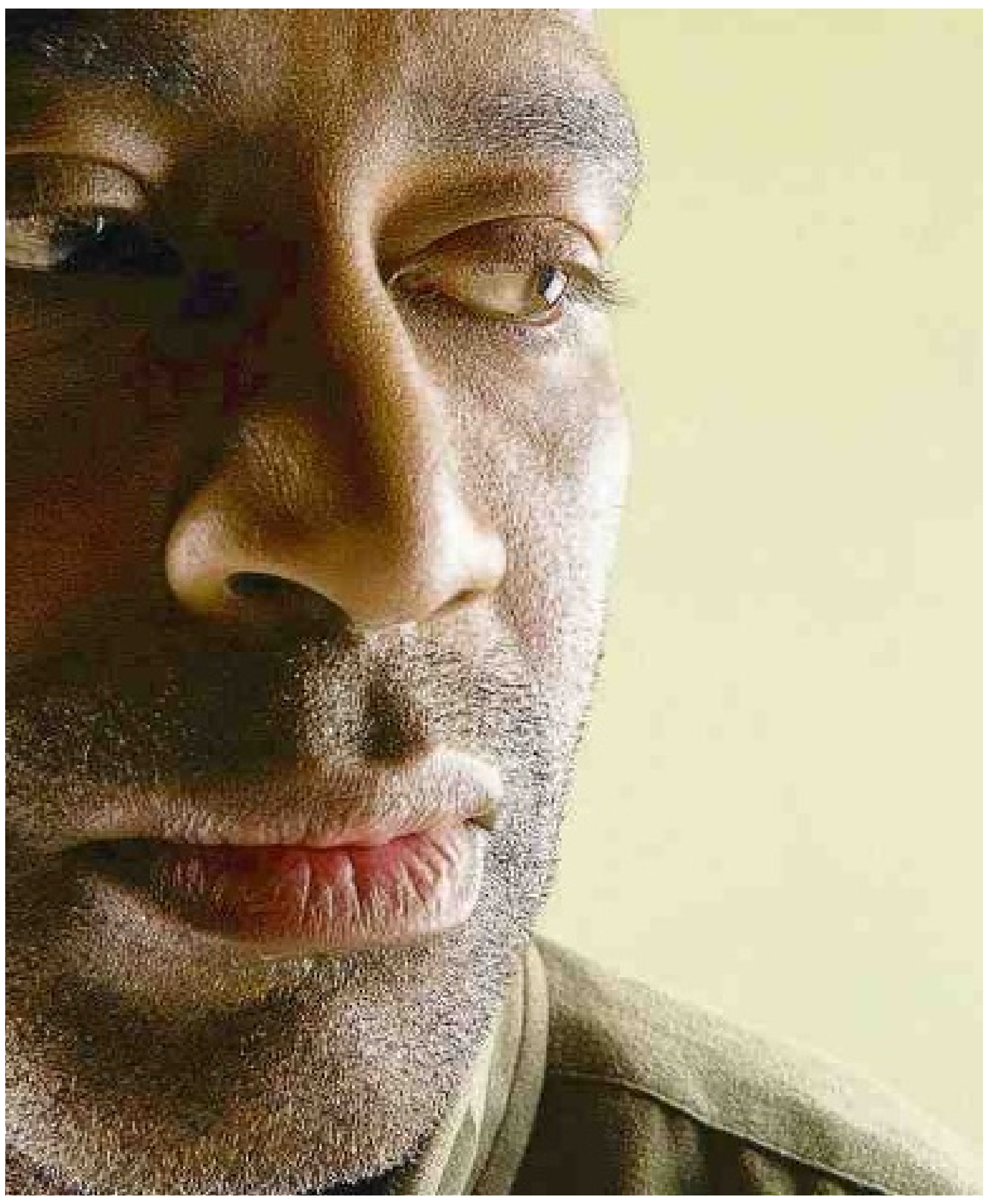

Een ander symptoom van depressiviteit zijn slaapproblemen; hetzij niet in slaap komen door het vele gepieker, danwel vroeg wakker worden en niet meer kunnen inslapen. Mensen met een depressie hebben tevens weinig tot geen zin in vrijen.

Een belangrijk ander symptoom is dat depressieve mensen veel last hebben van negatieve gevoelens; zij ervaren schuldgevoelens, angst, schaamte en voelen zich veelal waardeloos of minderwaardig.
Depressieve mensen zien vaak geen uitweg meer uit hun situatie en hebben geen hoop op de toekomst. Soms is dit voor de persoon zo erg dat zij geen andere uitweg zien dan zelfmoord te plegen. Gedachten aan de dood en zelfmoordgedachten komen vaak voor bij een depressie. Een depressieve persoon zal vaak echter niet uit zichzelf hierover vertellen.

Sommige mensen, en vooral ouderen, uiten een depressie niet in psychische klachten zoals zojuist is beschreven, maar zullen eerder klagen over allerlei lichamelijke klachten, zoals: verstopping, een droge mond, onverklaarbare pijn, duizeligheid, hartkloppingen, trillende handen, druk op de borst en hoofd- en rugpijn.

Depressie te boven
Herstellen van een depressie gaat met pieken en dalen, maar lukt doorgaans het beste door voor uzelf een vaste structuur aan te houden; op vaste en normale tijden opstaan, vaste tijden om te eten hanteren, een vaste dagindeling aanhouden en uzelf blijven verzorgen, ook al zal dit alles u ongetwijfeld zeer veel moeite kosten.
Beweging is één van de beste maatregelen tegen een depressie. Wanneer u in beweging bent, maakt uw lichaam stoffen aan, die maken dat u zich opgewekter en energieker gaat voelen.

Zware depressies kunnen het beste behandeld worden met een combinatie van pillen en praten, dat wil zeggen gesprekken met een psycholoog en medicatie door een psychiater of uw huisarts.

In de volgende rubriek kunt u meer lezen over verschillende oorzaken van depressies, waaronder erfelijkheid, lichamelijke, psychische en psycho-sociale factoren. Daarnaast zal er weer aandacht zijn voor manieren waarop men van een depressie kan herstellen.

Milangela Plate is psycholoog/gerontoloog.
Email: milangela.plate@takecare.an

Heeft democratie nog toekomst?

Steeds vaker zijn er geluiden te horen dat de democratie haar langste tijd heeft gehad en vervangen zal worden door een andere staatsvorm. Meestal wordt dan gedacht aan de een of andere 'polycratie', een netwerk van machtige actoren dat zich organiseert met hulp van een knooppunt met een tijdelijk karakter (netwerken zijn immers continu in beweging). Het knooppunt heet 'regering'. Het netwerk bestaat uit (internationale) bedrijven, belangengroepen, politieke partijen, media, rechterlijke macht en misschien ook nog een parlement. Als burgers iets willen zeggen, dan zullen ze zich tot een van deze actoren moeten richten, of zich moeten profileren als een sterke actiegroep die de straat op kan. In ieder geval blijft er van de 'trias politica' weinig meer over.

Ook in Nederland is een kentering te zien. Niet langer een bestuurder of een team van ambtenaren bepalen hoe het beleid eruit gaat zien, maar het beleid wordt gemaakt in overleg met betrokkenen en belanghebbenden.

Tekst: Brede Kristensen

Wanneer over dit soort zaken wordt gesproken, beluister ik soms een zweem van nostalgisch verdriet in de stemmen van de sprekers. Met een zucht leggen zij zich neer bij een trend die zich naar hun overtuiging aftekent. Niet iedereen. Er zijn er ook die met leedvermaak constateren dat de voorvechters voor democratie een verloren strijd vechten. Laatst gaf zo iemand mij als troost een schouderklopje. 'Kop op, maak je niet druk, even slikken, dan is het voorbij. Democratie was ook niet alles'.

Wat betekent democratie eigenlijk nog?

"Als ik een woord gebruik, democratie bijvoorbeeld, bepaal ik de betekenis ervan", zei de koning. "Hmmm", dacht Nansi en antwoordde: "Maar democratie betekent toch dat de mensen dat zelf bepalen?"
Ik moet toegeven dat verkiezingen lijken op mediaspektakels, dat politici vaak helemaal niet weten in welke wereld ze leven, dat parlementen soms net rubber stamps zijn, dat kiezers regelmatig met kluitjes in het riet worden gestuurd en dat ambtelijke apparaten ineffectieve klantonvriendelijke geldverslinders zijn. Ik moet ook toegeven dat protestbewegingen tegenwoordig weinig voorstellen. Willen burgers nog wel democratie? Dat is een goede vraag.
Als aanhanger van de omstreden theorie dat democratie de oorspronkelijke organisatievorm van menselijk samenleven is, denk ik dat ieder mens democratische idealen koestert. Niemand wil een vreemde imperialistische macht gehoorzamen. Niemand vindt het leuk als een klein exclusief clubje de dienst uitmaakt. Niemand wil door een medemens 'gebruikt' worden. Dat verborgen of openlijke verzet tegen machthebbers die geen rekening houden met medemensen, duidt volgens mij op een diep geworteld 'democratisch gevoel'. Is het niet een teken van volwassenheid dat je wilt meedenken, meepraten, meebeslissen? Is het niet een teken van een gezond zelfbeeld dat je serieus wilt worden genomen en verantwoordelijkheid wilt dragen? En dat van mensen met macht minstens mag worden verwacht dat zij de beleefdheid opbrengen te luisteren? Mogen we dat niet 'democratische maatstaf' noemen? Mensen die deze maatstaf niet slechts op medemensen aanleggen, maar ook op zichzelf en bereid zijn verantwoording af te leggen, kunnen we democratische persoonlijkheden noemen. Als het merendeel van de mensen het ideaal van de democratische persoonlijkheid in praktijk probeert te brengen, is er sprake van maatschappelijke democratie. Als er maatschappelijke democratie is, kan de politieke democratie floreren en wordt macht aan banden gelegd.
Omgekeerd kan de politiek moeite doen om beter naar burgers te luisteren. Helaas, ons politieke systeem bevordert geen luister- en inspraakcultuur. We kunnen het ook zo formuleren: ons politieke systeem bevordert niet dat politici de democratische maatstaf op zichzelf aanleggen. Ik denk dat hier de kern van de misère van de democratie ligt. Heeft de democratie toekomst? Nee, als machten hun gang kunnen gaan, als duistere machten politici kunnen intimideren en liquideren en als burgers belet wordt om tegenwicht te bieden. Ja, als wij erin slagen de interactie tussen overheid en parlement enerzijds en de burger anderzijds te verbeteren. Een grote hoeveelheid politicologische studies komt al jaren tot de conclusie dat hier de schoen wringt en dat hier een belangrijke oorzaak ligt van het gebrekkige vertrouwen dat burgers in de overheid en in politici hebben. Curaçao vormt zeker geen uitzondering. Als we geen oplossing vinden, zal het gevoel versterkt worden dat de democratie niet langer werkt en dus haar langste tijd gehad heeft.
Democratie is meer dan elke vier jaar naar de stembus lopen. Democratie is ook meer dan de helft plus één. Democratie is 'praten en nog eens praten en pas besluiten als alle belangen van alle betrokkenen meegewogen zijn', zei Madeleine Albright, de vroegere minister van Buitenlandse zaken onder Clinton. Wat is de praktijk? Parlementariërs, bestuurders en ambtenaren ontvangen bezoek van allerlei belangrijke lobbies, om te worden geïnformeerd, onder druk te worden gezet, of zelfs omgekocht te worden, met de bedoeling de gewenste maatregelen te nemen. De buiten spel geplaatste burgers en overige belangengroepen tasten in het duister over wat zich achter de schermen afspeelt. Gelukkig weet een alerte en kritische pers soms achter de waarheid te komen en deze te publiceren. Dat is zeer nuttig, maar tegelijkertijd wordt zo nog eens extra onderstreept hoe ondoorzichtig het politieke spel is. Hoe kunnen transparantie en inclusiviteit worden bevorderd? Dat is de cruciale vraag.

Wat kunnen we doen?

Ten eerste zouden we de macht van het parlement en de regering beter kunnen scheiden. Het dualisme tussen parlement en regering laat te wensen over. Ook op Curaçao. Indertijd heeft de liberale voorman Bolkestein in Nederland ervoor gewaarschuwd dat als de scheiding van machten niet beter gepraktiseerd wordt, het parlement wordt gereduceerd tot 'rubber stamp'. Dat zie je in de praktijk ook overal gebeuren. Regering en de partijen in het parlement die de regering steunen, zijn als twee handen op één buik. Ze kunnen het zich permitteren niet naar de oppositie te luisteren. Het zou een grote stap vooruit zijn als volksvertegenwoordigers die voor vier jaar in het parlement gekozen zijn, inderdaad hun zetel in het parlement innemen. Dat is hun plicht. Wij stemmen niet voor ministers. Het parlement is verantwoordelijk om mensen te vinden die voldoende bestuurlijke capaciteit hebben om te regeren met een programma dat door de meerderheid van het parlement wordt ondersteund. Door deze lijn te volgen, scheppen we een conditie voor een kritisch parlement en een meer professionele regering. Voorwaarde is dat parlementariërs niet op de bestuurdersstoel gaan zitten. Ook niet voor een ogenblik. En dat parlementariërs niet tegelijkertijd ambtenaar zijn.

Beleidshuis

De laatste jaren zien we veel overheden een scheiding aanbrengen tussen beleid en uitvoering. Formeel is dat op Curaçao ook zo geregeld. Dat is een grote stap vooruit. De volgende stap is dat beleidsmakers in overleg met alle belanghebbenden, inclusief burgers, beleid zouden moeten maken. Onderwijsbeleid, infrastructureel beleid, gezondheidsbeleid, Isla-beleid en ga zo maar door.
Zwitserland en de Scandinavische landen hebben daartoe enkele uitstekende instrumenten of arrangementen ontwikkeld, die tegenwoordig ook in Nederland worden toegepast: overlegorganen, raden, hearings, concensusconferenties en nog veel meer. De bedoeling is dat niet langer een bestuurder of een team van ambtenaren bepalen hoe het beleid eruit gaat zien dat straks een grote invloed in de samenleving zal hebben, maar dat dit in overleg met betrokkenen en belanghebbenden gebeurt. Door alle partijen te dwingen naar elkaar te luisteren en de belangen van elkaar serieus te nemen, krijg je betere probleemdefinities en betere beleidsstrategieën. Later zal de uitvoering profiteren van een sterk draagvlak en aan effectiviteit winnen. Het komt erop neer dat naast de 'representatieve democratie' zodoende ook de 'participatieve democratie' functioneert. Goed opgeleide burgers en maatschappelijke organisaties willen dat ook. Overheden kunnen het zich niet meer permitteren hen buiten spel te plaatsen. Vooral in de jonge democratieën van Oost-Europa wordt met zulke participatieve arrangementen geëxperimenteerd. In overeenstemming met de 'wet van de remmende voorsprong' lukt dit meestal verrassend goed.
Daarmee is echter nog geen structurele oplossing gevonden voor het probleem van de burger die vier jaar aan de kant staat en maar moet afwachten wat er allemaal bekokstoofd wordt. Machtige en ongeduldige stakeholders kunnen nog steeds lobbyen, met transparantie als onmiddellijk slachtoffer. Daarom pleit ik ervoor een beleidshuis op te zetten, met voor ieder ministerie een beleidskamer. Dat zou de plaats moeten zijn waar burgers en alle relevante stakeholders samen met beleidsambtenaren en experts elkaar ontmoeten en overleggen over te ontwikkelen beleid in het belang van alle betrokkenen. Een democratische agora dus. Pas wanneer het overleg daar vastloopt, mag een verontwaardigde partij naar een parlementslid stappen. Eerst met elkaar om de tafel in het beleidshuis, met de bedoeling een beleidsadvies voor de regering en/of parlement op te stellen. In enkele gevallen kan de regering besluiten een bindend advies te vragen. Het beleidshuis functioneert onafhankelijk van regering en parlement, als 'vierde macht'. De voorzitters van de beleidskamers en de algemene voorzitter van het huis, zouden democratisch moeten worden gekozen. Ze beschikken over een ambtelijke staf met als taak de beleidsdialoog te organiseren en de beleidsadviezen uit te werken zodat zij kunnen worden aangeboden aan regering en/of parlement.

Bezwaren

Er zijn twee standaardbezwaren die tegen dergelijke arrangementen worden ingebracht. Op de eerste plaats zouden ze veel te duur zijn. Natuurlijk, het organiseren van inspraak en het oprichten van een beleidshuis brengt kosten met zich mee. Maar het levert ook voordelen op. Minder beleidsconflicten, minder rechtszaken, meer samenwerking en effectiever beleid. Bovendien, als er in de samenleving meer vertrouwen is, gaat het met de economie vrijwel altijd beter.
Het tweede bezwaar is dat de mensen er nog niet aan toe zijn. Inderdaad, hoe minder mensen en organisaties worden uitgenodigd mee te denken, hoe minder ze eraan toe zijn mee te denken. Zodra mensen worden uitgenodigd mee te denken, zal men ontdekken hoe gemakkelijk dat gaat. Ik heb jarenlang meegewerkt aan dergelijke projecten in Oost-Europese landen en mijn ervaringen zijn vrijwel uitsluitend positief. Mensen vinden het prachtig als ze mogen meedenken en ze leren snel zich aan de spelregels te houden. Zolang ze maar serieus worden genomen. De meeste belangengroepen en bedrijven reageren ook positief. Zeker, sommigen verzetten zich omdat zij hun exclusieve verstandhouding met een politieke partij zien verdampen. Ook zijn er altijd politieke partijen en bestuurders die stug volhouden dat burgers dit niet kunnen. Ze hebben gelijk als ze meteen aan zoiets moeilijks als een referendum denken. Dat vereist een langdurige democratische opvoeding voor de hele bevolking.
Maar er zijn andere arrangementen die in een land als Curaçao uitstekend kunnen werken, op voorwaarde dat gewerkt wordt met bekwame en ervaren facilitatoren. Door burgers en belangengroepen in te schakelen in het beleidsproces, ontstaat een opwaartse spiraalbeweging. Inzet, creativiteit en het vermogen samen te werken, zullen zienderogen verbeteren.
De wateren op de planeet staan niet stil. De geschiedenis evenmin. Daarom luidt het gezegde: 'op tijd de bakens verzetten, anders loopt alles vast'. De democratie dreigt vast te lopen, indien burgerparticipatie niet goed geregeld wordt.

Tom Atlee, Empowering public Wisdom, 2012.

JeanMarie Guehenno, La fin de la démocratie, 1999 (Engelse vertaling End of the Nation State).

Niemand vindt het leuk als een klein clubje de dienst uitmaakt.

Workshop Pranic Healing

Leer in 7 stappen blokkerende energieen te verwijderen uit de chakras, meridianen, aura, organen en cellen, die je algehele gezondheid, geluk, relatie en talenten in de weg staan.
Ook ter behoud en verbetering van de algehele gezondheid, relaties, carrier, financien, algeheel welzijn en de kwaliteit van leven, voor jezelf en voor anderen.

informatie avond
Donderdag 13 juni 2013 om 18.00-19.30 uur gratis

workshop basic pranic healing
Zaterdag en zondag 15 en 16 juni 2013
om 08.00-17.00 uur
Ang. 250,-- (twee dagen incl. lunch en koffie/thee)

workshop advance pranic healing
Zaterdag en zondag 22 en 23 juni 2013
om 08.00-17.00 uur
Ang. 365,-- (twee dagen incl. lunch en koffie/thee)

Docent: Vivek Joshi
Lokatie: Info avond en workshops
JCC (Jeugd Sport Centrale – Groot Kwartier)

Prive behandeling bij Vivek Joshi,
Kosten: naf. 125,--

Kontaktpersonen

tel + 599-9- 5143620 Maria Bakmeijer
tel + 599-9- 6777582 Renzo Gard
www.beyondoneness.me inschrijven

www.beyondoneness.me inschrijven

Inspiratie

Inspiratie bestaat niet

Dit is geen standaardverhaal over een kunstenaar die als klein jongetje altijd al zat te tekenen. Nee, Tirzo Martha zocht een middel om gebeurtenissen op sociaal, politiek en religieus vlak aanhangig te maken. Dat vond hij in de kunst, tot op de dag van vandaag zijn taal om mensen bewust te maken van de wereld om hen heen.

Tekst: Victorine Stille

CC is te herkennen aan zijn Kentucky Fried Chicken masker.

The Afro Healing, 2012

Captain Caribbean Caribbean Pose. Foto: Omar Kuwas.

"Ik geloof niet in inspiratie", beklemtoont Tirzo Martha. "Er hangt een onnodige mythe rond inspiratie, maar er komt nu eenmaal niets uit de lucht vallen. Bij het maken van kunst gaat het om interesse en urgentie. Je moet niet gaan zitten wachten tot er wat bij je opkomt, je moet juist actief op zoek gaan."

De interesse van Martha ligt in sociale, politieke en religieuze ontwikkelingen. "Ik beschouw Curaçao als een soort boek met uitgescheurde bladzijden. Sommige pagina's zijn er bewust uitgescheurd, andere per ongeluk. Een zo'n bladzijde die ontbreekt is die van identiteit. Wij willen Afro-Curaçaoënaars zijn, maar dat zijn we niet. We zijn een melting-pot van allerlei beschavingen en rassen. Van alle andere culturen die het eiland in de loop van de tijd hebben bevolkt, wordt het bestaansrecht ontkend. Er wordt te veel vastgeklampt aan alleen die Afro-identiteit."

Martha probeert de toeschouwers van zijn kunst daarmee te confronteren. Bijvoorbeeld met het werk 'The Afro-Curse Exorcising Machine', waarin hij via een video-installatie een lijst met vragen op de kijker afvuurt over Afrika. "En dan beseffen ze dat ze eigenlijk helemaal niet zoveel van Afrika afweten."

Waardering en toekomst
Een andere pagina die volgens Martha ontbreekt is die van waardering. "We zijn ons niet bewust van de toegevoegde waarde die wij hebben voor onze omgeving. Veel mensen die op Curaçao zijn opgegroeid en naar school zijn geweest, gaan naar Nederland om te studeren om vervolgens nooit meer terug te komen. Ze zijn ervan overtuigd dat hun kansen in Nederland liggen en niet op Curaçao. Maar als je het eiland en de mensen echt waardeert dan kom je terug en creëer je de condities om er wat van te maken, voor jezelf, maar ook voor anderen."

IBB
Martha brengt zijn waardering voor het eiland tot uiting als mede-oprichter van het Instituto Buena Bista, het instituut op Curaçao dat een voortraject biedt aan jongeren die een creatieve studie op het gebied van beeldende en toegepaste kunst ambiëren. Het thema toekomst is nog een onderwerp dat in Martha's 'boek van Curaçao' ontbreekt. "Veel mensen hebben het over onafhankelijkheid, maar hoe denk je onafhankelijk te worden? Curaçao zal nooit onafhankelijk worden als het niet tot de mensen doordringt dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen daden. Je kunt het niet afschuiven op je familie, je buurt of Nederland. Je moet het zelf doen."

Held
Om zijn visie aan de wereld duidelijk te maken heeft Martha een held, in de vorm van een performance, in het leven geroepen: Captain Caribbean (CC). Het is een doorsnee Caribische man die zichzelf heeft bevrijd van het verleden. CC heeft als doel de maatschappij verder te helpen ontwikkelen en zelfverzekerdheid voor de mens te creëren. CC is te herkennen aan zijn Kentucky Fried Chicken masker.

Hokjes
Martha is wars van hokjesdenken. Dat hij kunstenaar is in deze tijd maakt hem nog geen hedendaagse kunstenaar. Zijn installaties en video's maken hem niet per definitie een installatiekunstenaar. Het zijn puur de middelen waarmee hij communiceert.
Dat Martha zich niet in een hokje laat duwen, blijkt ook uit het feit dat hij zich niet door een galerie laat vertegenwoordigen. Verschillende internationale galeries hebben Martha benaderd om hem in hun 'stal' op te nemen, maar tot nu toe is hij hier nooit op ingegaan.
Tirzo Martha is zuinig op zijn onafhankelijkheid en daarmee zijn identiteit, die wel een beetje lijkt op die van Captain Caribbean. Alleen dan zonder masker.

Culturele Agenda

Dance Company Turning Point geeft de voorstelling Feelings met medewerking van de groep Anaku – Kuumba.

Voorstelling: Feelings

Dance Company Turning Point geeft de voorstelling Feelings met medewerking van de groep Anaku – Kuumba. Deze voorstelling zal iedereen weten te bekoren met poëzie en dans. Het gaat over gevoelens zoals angst, eenzaamheid , verliefdheid enz. Alle gedichten zijn geschreven door jongeren tussen de 13 en 17 jaar. De dansers dansen modern, jazz en hip hop . Er zijn voorstellingen op zaterdag 8 juni om 17.00 en om 20.00. Alle voorstellingen worden gehouden in La Tentashon te Otrabanda. De kaartjes kosten 20 gulden per stuk en zijn verkrijgbaar bij Turning Point (http://www.danceschoolturningpoint.com/school.htm) en Bruna

Voorstelling: Hercules

Fina Dance Art School & Simia Dance Company presenteren de voorstelling 'Hercules' op 14 en 15 juni in het Auditorium van de International School of Curaçao. Voor meer informatie kunt na 2 uur pm bellen naar 736.5104 of mailen naar Fidas2013@hotmail.com.

'Bai Bin'/ 'Where Air meets Water'

Mimi van Bindsbergen gaat na vijf jaar terug naar Nederland met blijvende herinneringen aan Curaçao, haar landschap en haar mensen. 'De ervaring hier opgedaan zal ik altijd met mij meedragen waar ik ook ga. Schilderijen met de aarde, het rode zand, het koraal en het onderwater thema heeft gemaakt dat ik mijn palet moest aanpassen', aldus Mimi. Vandaar dat ze nu vele blauwtonen gebruikt in haar werken. Een deel van deze expositie is in samenwerking met Tanya Haynes en draagt de titel 'Where Air meets Water'. Het idee ontstond met de wens Curaçao van boven en onder water te verkennen, hetgeen resulteerde in de bijzondere overgang van lucht naar water. Nog tot 7 juni is deze tentoonstelling te bezichtigen in Mon Art Gallery. Zondag 26 mei zullen beide kunstenaars aanweizg zijn in de Gallery van 11 am tot 2 pm.

Expositie 'Franje van Oranje'

Om de troonswisseling en de betekenis van de monarchie door de ogen van de kunstenaar te laten zien, organiseert Landhuis Bloemhof een groepsexpositie. De kunstenaars waren ook uitgenodigd om een passende naam te bedenken voor deze koninklijke expositie. Uit de vele creatieve inzendingen is de winnende titel "Franje van Oranje" geworden, welke door Evelien Sipkes is bedacht. In deze expositie doen zowel kunstenaars die al langer een band hebben met Bloemhof als enkele amateurs, debutanten mee die speciaal uitgenodigd zijn nieuw werk in te leveren. In totaal doen er 27 kunstenaars mee met een breed scala aan materiaal. De kunstenaars zijn Annemieke Dicke, Babs de Brabander, Ans Mezas-Hummelink, Brigitte Wawoe, Ellen Spijkstra, Evelien Sipkes, Garrick Marchena, George Struikelblok, Gloria Luz de Waal, Goilo Brothers, Gwen Anderson, Julie Kooyman, Krista van der Meijden, Margo Nelissen, Marianne Faydherbe, Marjon Wegman, Martie Genger, Michèle Russel-Capriles, Myrna Moreno, Nicoline Winkel, Philippe Zanolino, Rubina Welvaart, Saida Hernandez, Serena Israel, Tanya Haynes en Wigberto Lopez. Landhuis Bloemhof is zeer verheugd met het grote aantal en de diversiteit van de ingezonden werken, waarin de kleur oranje centraal staat. U bent allen van harte uitgenodigd om de expositie te bezoeken.

Showcase MIL

Leerlingen van het Maria Immaculata Lyceum (MIL) presenteren vandaag en morgen een showcase in de Boogjes in het Rif Fort Village (naast de pinautomaat) in Otrobanda. Vandaag zijn de openingstijden van 13.00 tot 18.30 uur en morgen van 11.00 tot 17.00 uur.

La Fête de la Musique

De Alliance Française Curaçao viert op zaterdag 22 juni het internationaal bekende feest 'la Fête de la Musique', dat altijd samenvalt met het begin van de zomer. Dit jaar zal de viering plaatsvinden in 'Het Klooster' te Pietermaai vanaf 18.30 uur. Het wordt een mooie muziekavond met veel gevarieerde muziek gebracht door een accordeonspeler en een violist uit Venezuela. Meer details volgen binnenkort, maar 'save the date'!

Fundación Instituto Raúl Römer

Op zaterdag 15 juni presenteert de Fundación Instituto Raúl Römer de tweetalige uitgave 'Kuenta di e Araña Nanzi' en 'Los Cuentos de la Araña Nanzi' van 17.00 tot 19.00 uur in het Hofje van het CCC (Centro Cultural Curaçao) in Emmastad, in samenwerking met Kas di Kultura. Er wordt een presentatie gegeven door Grupo Pispèin onder leiding van Albert Schoobaar. De uitgaves zullen te koop zijn voor 30 gulden. Ook kinderen vanaf zes jaar zijn van harte welkom.

Peter Pan in Neverland

Jeugdtheaterschool Drazans komt met een nieuwe familievoorstelling. De sprookjesachtige tuin van Landhuis Bloemhof wordt twee weekeindes omgetoverd tot Neverland. Neverland is het land van plezier maken, vliegen en dromen. Je kunt doen waar je zelf zin in hebt. Het land waar niemand volwassen wordt! Peter Pan woont hier met zijn vrienden, Tinkerbell en de Lost Boys. Maar ook de gemene kapitein Haak woont er met de piraten. En Haak wil maar één ding: Peter Pan te pakken nemen... Is het nog wel veilig in Neverland? Deze voorstelling wordt gespeeld door 20 spelers van jeugdtheaterschool Drazans in de leeftijd van 9 tot en met 16 jaar. De regie is in handen van Noah Blindenburg, Carlijn Damen en Maaike Kempers. De voorstellingen zijn vandaag en morgen en volgend weekeinde, zaterdag 15 en zondag 16 juni om 17.30 uur in de tuin van Landhuis Bloemhof. Kaartjes kosten 15 gulden en zijn te koop bij Albert Heijn, Bruna en Drazans. Spannend: het wordt aangeraden om dichte schoenen aan te trekken in verband met een looproute door het bos.

Nieuws op cultureel gebied? Stuurt u uw info zo spoedig mogelijk naar agenda.cultuur@gmail.com

MIL-leerlingen hebben vandaag en morgen een showcase.

Waarom zoveel naties een fiasco zijn

Daron Acemoglu en James Robinson, een economie-professor aan het MIT en een politicologie-professor aan Harvard, schreven een belangrijk boek over een belangrijk vraagstuk: waarom zoveel naties op een fiasco uitdraaien. In korte tijd wereldwijd bestudeerd en besproken. Terecht, dunkt me.

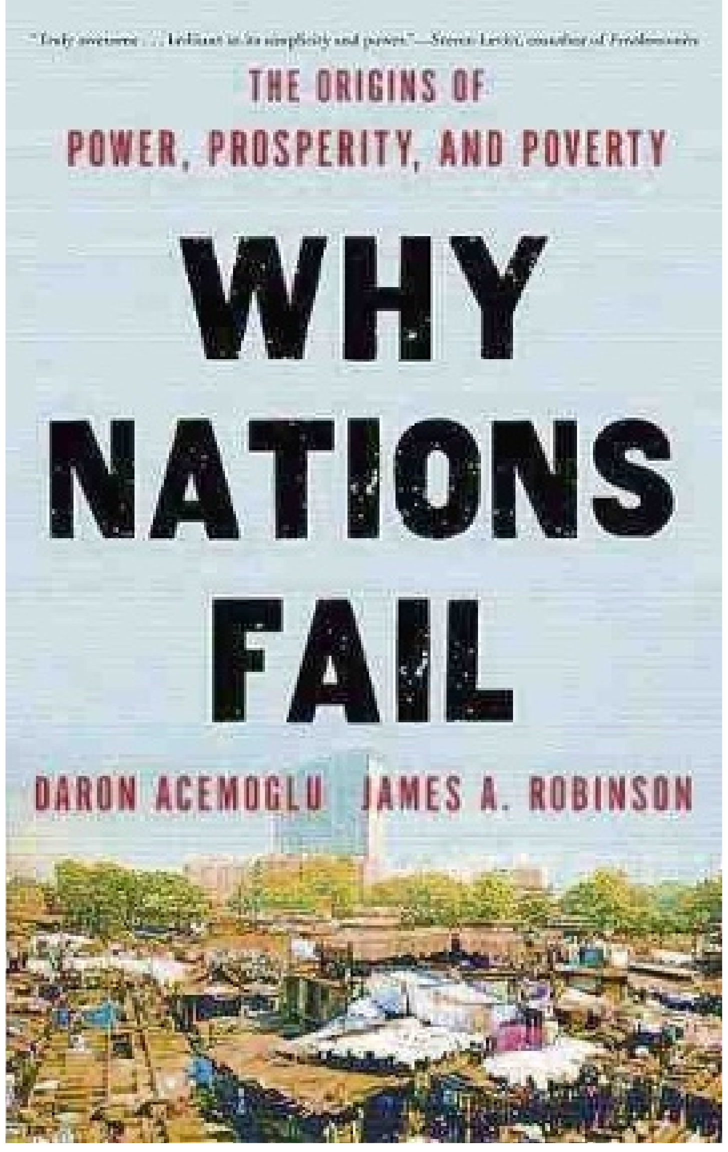

Tekst: Brede Kristensen

Nu gebeurt het wel vaker dat een vakwetenschapper een bestseller schrijft - denk bijvoorbeeld aan Samuel Huntington's The Clash of Civilisations (1993) - maar dan betreft het meestal een stelling die weliswaar origineel is, maar ook dubieus en moeilijk empirisch te onderbouwen. Na een stuk of wat kritische beschouwingen, stort de stelling ineen, waarna de stofwolken langzamerhand neerdwarrelen en de vergeethoek klaar is voor ontvangst. Ik denk dat dit niet gaat gebeuren met 'Why Nations fail'. Ik denk dat dit boek overal ter wereld heel veel stof duurzaam doet opwaaien en ik hoop ook op Curaçao.

Wat de beide auteurs stellen is niet nieuw. Maar zij brengen een oud inzicht met veel argumenten overtuigend naar voren. Alleen naties met economische en bestuurskundige/politieke instituties die inclusief zijn, kunnen welvaart en welzijn genereren en vasthouden. Naties waar deze instituties een exclusief of extractief karakter dragen, wacht misère, chaos en armoede. Op korte of op langere termijn. De auteurs gebruiken het liefst de term 'extractief', waarmee ze bedoelen dat instituties (en regelgeving) door elites gebruikt of beter gezegd misbruikt worden om medemensen subtiel of openlijk uit te buiten. De term past goed bij economische instituties. Extractieve instituties creëren ongelijkheid en armoede, of houden die duurzaam in stand. Omdat ze geen eisen stellen aan bedrijven om basisprincipes van 'corporate social responsibility' te omarmen, kunnen die onbezorgd hun winstmaximaliserende gang gaan. Omdat belanghebbenden erbij garen spinnen, zullen ze er niet over denken instituties en regelgeving te hervormen of de bakens tijdig te verzetten. Tijdige organisatorische en technologische innovaties vormen geen uitdaging omdat ze bescherming genieten van de politieke elite. Er vindt dus geen 'creative destruction' plaats om bij te blijven. Vandaar dat veroudering optreedt en uiteindelijk achterlijkheid. Dat proces heeft zich tussen 1960 en 1989 goed zichtbaar kunnen voltrekken in de Oostblok-landen.

Bij politieke instituties gaat het om exclusiviteit. Ze bedoelen dat instituties die het land dienen te besturen in feite gecontroleerd worden door een enkele politieke partij of een elite. De partij of de elite bepaalt wie er benoemd wordt en welk beleid gevoerd gaat worden. Wie niet tot de bevoorrechte elite of vriendenkring behoort, wordt buitengesloten. Ze hebben het over instituties als veiligheidsdienst, rekenkamer, ambtelijk topkader, inspectie, centrale bank enzovoort. Verder stellen zij dat exclusieve politieke instituties verweven zijn met economische extractieve instituties. De politieke elite en de economische elite helpen elkaar om aan de macht te blijven en houden elkaar de hand boven het hoofd. Ze vormen een zeer moeilijk te doorbreken vicieuze cirkel, vooral wanneer ze erin slagen de media te beïnvloeden en op gezette tijden de burgers met zoethoudertjes te plezieren.

Nogmaals, deze stelling is niet nieuw. Wel nieuw is dat zij een grote hoeveelheid empirisch materiaal hebben verzameld om deze stelling te onderbouwen. Ze bespreken een groot aantal triest stemmende voorbeelden van landen waar het volledig misgegaan is, variërend van Congo tot Venezuela en van Roemenië tot Noord-Korea. Wie eraan twijfelde dat ongelijkheid maatschappelijke en bestuurlijke problemen, alsook armoede genereert, moet dit boek lezen. Omgekeerd bieden ze overtuigende analyses van landen die een economisch en politiek inclusief beleid hebben gevoerd en zodoende rust en algemene welvaart wisten te creëren: Engeland na de Glorious Revolution, Botswana direct na de onafhankelijkheid en Brazilië onder leiding van Lula da Silva. Ze hadden meer voorbeelden kunnen noemen: bijvoorbeeld Noorwegen, Singapore en Barbados. De auteurs trekken ten strijde tegen theorieën die armoede en falende naties verklaren vanuit geografische ligging, culturele verschillen of (bestuurskundige) onwetendheid. Dat is niet de sterkste kant van hun boek en ik zal uitleggen waarom. Hun stelling dat inclusiviteit gezond en exclusiviteit rampzalig is, maken ze aannemelijk. Maar waarom ontwikkelen sommige landen zich inclusief en de meeste landen exclusief? Hun antwoord op de waaromvraag is minder overtuigend. Dat geografie daarbij geen rol speelt, lijkt me juist. Maar hoe zit dat met cultuur en religie? En met een gezond bestuurskundig inzicht? Zijn die werkelijk van weinig betekenis, zoals zij beweren? Acemoglu en Robinson zijn typische vertegenwoordigers van wat meestal 'voluntarisme' wordt genoemd. In hun ogen ligt de geschiedenis open. Vooral in crisissituaties, bijvoorbeeld ten gevolge van een pestepidemie, oorlog of hongersnood. Treedt op zo'n moment een (politiek) leider naar voren die inclusiviteit wil bevorderen, dan heeft hij min of meer vrij spel om het land in de goede richting te duwen. Aldus de beide auteurs. 'Regeerders zijn nodig om dit te bewerkstelligen' (p. 455). In hun visie speelt het individu een cruciale rol in de geschiedenis. Koning Sereste Khama in Botswana (zijn naam betekent overigens 'samenbindende klei'!), koning Shyaam van de Bushong-stam in Congo, Okubo Toshimichi in Japan, Deng Xiaoping voor een tijdje in China, Lula da Silva kortgeleden in Brazilië, hebben ieder voor zich veel voor hun land betekend. Daarin hebben ze helemaal gelijk. Het kan ook gebeuren dat een ooit machtige dynastie door een reeks van opstanden zozeer is verzwakt, dat hij niet langer in staat is een elite de hand boven het hoofd te houden. Meerdere groepen en mensen nemen de macht (gedeeltelijk) over, zonder dat een ervan de overhand krijgt en elitaire trekken gaat vertonen. De partijen besluiten met elkaar om de tafel te gaan zitten en de koek gelijk te verdelen. In zo'n situatie komt inclusiviteit als het ware vanzelf tot ontwikkeling. Engeland noemen zij als belangrijkste voorbeeld. Nederland had ook als voorbeeld kunnen dienen. Helaas, zo stellen de auteurs, zijn dit uitzonderingen. De regel is omgekeerd. Groepen die eerst de rol van underdog speelden, manoeuvreren zich in een machtspositie ten koste van andere groepen. Individuele regeerders misbruiken hun macht om exclusiviteit te bevorderen. Om hun macht te behouden, delen zij die met een kleine elite. Samen maken ze dan exclusief de dienst uit.

Daron Acemoglu

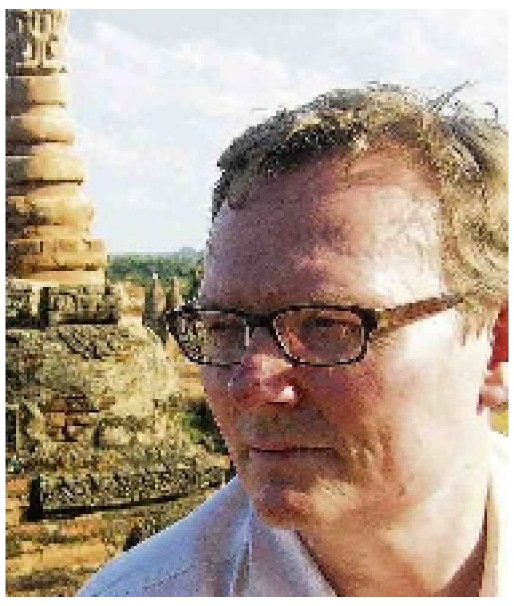

James A. Robinson

Wordt de geschiedenis dan bepaald door het toeval? Ten goede of ten kwade? De auteurs suggereren dat ons nationale lot inderdaad in handen ligt van de goede wil van een enkele regeerder. Dat dit het hele verhaal is, betwijfel ik. Een goede bestuurder is 'deus ex machina'. Alle voorbeelden die zij noemen, worden door nog een ander verhaal gekenmerkt. Botswana bijvoorbeeld kende een lange traditie van fundamentele democratie. Koningen hadden er verantwoording af te leggen: kgosi ke kgosi ka morafe, oftewel de koning is koning bij de gratie van de mensen. Zo plegen de Tswani-mensen het te formuleren. Voor Engeland geldt iets soortgelijks. De Noord-Germaanse stammen introduceerden daar de fundamentele democratie, inclusief het 2-kamer stelsel. En in China liet Deng zich door Confuciaanse traditie inspireren: de 'edele' is er ten dienste van de mensen, zo niet dan is het hommeles'. Mijn conclusie zou luiden dat de (politieke) cultuur en geschiedenis wel degelijk een rol spelen en inspirerend kunnen werken op een individuele politicus. En dus loont het om aandacht aan de politieke cultuur te geven en, waar nodig, die in democratische richting te ontwikkelen.

Dat alles neemt echter niet weg dat het zeer nuttig is dat er ineens twee belangrijke auteurs zijn die erop wijzen hoe belangrijk het optreden van een enkele persoon kan zijn. Dat wordt vaak onderschat. Maar ja, je kunt mensen zoals Nelson Mandela, Sereste Khama en Vaclav Havel niet zomaar uit de grond stampen. Kennelijk vinden de auteurs dat ook en dus komen ze aan het einde van hun studie met enkele nuttige adviezen aandragen.

Zonder inclusieve economische en politieke instituties staat ontwikkelingshulp in hun ogen gelijk met het verspillen van tijd, geld en menskracht. Schitterende blauwdrukken voor nieuwe structuren zijn prachtig, maar, zo stellen ze, zonder inclusieve structuren zijn ze gedoemd te mislukken. Revoluties blijken altijd begraafplaatsen van idealen te zijn. Wat dan wel? Ze adviseren een 2-sporen beleid. Iedereen met belangstelling in politiek zou daaraan moeten werken. En in de ogen van de auteurs kan daaraan ook effectief gewerkt worden. Stap voor stap kunnen zodoende verbeteringen worden aangebracht en wordt de weg voorbereid voor bestuurders met een serieuze visie voor een gezonde en democratische ontwikkeling die inclusiviteit bevordert.

Spoor 1: Introduceer of stimuleer waar mogelijk participatieve democratie. Maak ergens een begin en ga daarmee voort op andere beleidsterreinen. Betrek alle belanghebbenden bij beleidsontwikkeling. Zorg dat beleidsbeslissingen niet door parlementaire commissies in besloten vergadering worden voorbereid, noch in cafés en nachtclubs, noch in ambtelijke ivoren torentjes, maar op straat, transparant, in discussie met alle betrokkenen. Hoe meer dit gebeurt, hoe meer je zult zien dat instituties hun eventuele exclusief-elitaire status gaan verliezen. Onderwijsbeleid dat met alle betrokkenen, ouders dus, wordt ontwikkeld, zal voorschrijven dat scholen voor iedereen toegankelijk behoren te zijn. Benoemingsbeleid voor posities in politieke instituties is eveneens cruciaal. Loonbeleid, werkgelegenheidsbeleid en noem het beleidsterrein maar op, hebben baat bij een open beleidsdialoog.

Spoor 2: Stimuleer de onafhankelijkheid van de media en roep iedereen op media te negeren die de machthebbers stroop om de mond smeren. Zodra individuele journalisten en media onafhankelijkheid omarmen, gaan er heel veel dingen veranderen. De rechtsgang zal eerlijker verlopen. Bestuurders die hun positie misbruiken, worden met verontwaardigde burgers geconfronteerd. Machtige lobbies die een exclusieve behandeling eisen, lopen gevaar met een boycot geconfronteerd te worden. Dit 2e spoor kan het 1e spoor versterken. Onafhankelijke media zullen exclusiviteit en extractie (uitbuiting) aan de kaak stellen, zodat de roep om nieuw beleid gaat klinken.

Beide zien ze als noodzakelijk om tot duurzame verbetering te komen. Maar zijn ze ook voldoende? Acemoglu en Robinson (thans politicoloog) hebben een economische achtergrond. Dat is te merken. Naar mijn overtuiging bagatelliseren zij de sociaal-culturele factor, inclusief de religieuze factor. Ook bagatelliseren zij de invloed van (sociale) media op mensen, de macht van grote banken en bedrijven en hun invloed op het leven van iedereen, en niet te vergeten die onwetendheid of onwil tot weten. Dat laatste is, zo vermoed ik, het meest zorgelijke kenmerk van onze tijd. De onwil tot weten drijft mensen regelrecht in de armen van kwaadwillende politici en religieuze leiders of een combinatie daarvan. Acemoglu en Robinson onderschatten de betekenis van de factor 'onwetendheid'. Alsof kennis en inzicht er amper toe doen. Dat hun advies om deze 2 sporen te volgen wijs en verstandig is met het oog op verhoging van inclusiviteit, vraagt toch om enig inzicht, zou ik denken. Over onwetendheid of de onwil tot weten gesproken... Ook gaan ze voorbij aan de ongelijkheid tussen naties. Deze kan niet losgekoppeld worden van ongelijkheid binnen naties. Internationale ongelijkheid stimuleert intranationale ongelijkheid. Het is dus niet het hele verhaal. Maar afgezien van deze kritische kanttekeningen snijdt hun studie hout. Iedereen belast met economische of politieke verantwoordelijkheid of met 'nation building' zou er kennis van moeten nemen. Wat de oorzaken van en remedies tegen exclusiviteit ook mogen zijn, dat exclusiviteit het fiasco van een natie bewerkstelligt, is een conclusie waar we moeilijk omheen kunnen.

Daron Acemoglu and James A. Robinson, Why Nations fail; the Origins of Power, Prosperity and Poverty, 2013.

Letra

Louis Couperus

Maandag is het 150 jaar geleden dat Louis Couperus in Den Haag werd geboren. Onder leiding van het Couperusgenootschap vangt een grote reeks activiteiten en evenementen van het Couperusjaar aan. Op de website van het genootschap vindt u het programma. Wat opvalt is dat het een louter Nederlandse (plus bescheiden Friese en Vlaamse) aangelegenheid is. Geen enkele buitenlandse spreker. Zelfs Indonesiërs komen er niet aan te pas. Alhoewel veel van zijn werken in het Engels zijn vertaald en hij grote waardering geniet bij diverse buitenlandse literatoren, is Couperus nooit een internationale literaire ster geworden. Er zijn vergelijkingen gemaakt tussen de beroemde familieroman van Thomas Mann, De Buddenbrooks en Couperus' Boeken der Kleine Zielen. De vergelijking pakt bepaald niet ongunstig uit voor Couperus. Sorin Alexandrescu, jarenlang hoogleraar Roemeense taal- en letterkunde in Amsterdam, klaagde erover dat er nooit fondsen waren om Couperus bijvoorbeeld in het Roemeens te vertalen. Ook begreep hij niet waarom Nederland weinig of geen trots aan de dag legt met betrekking tot Couperus, die zijns inziens in één adem met Flaubert en Tolstoi genoemd mag worden. Vanwaar die terughoudendheid van Nederland inzake Couperus? Heeft dat te maken met zijn vermoedelijke homofilie waar men toentertijd in Nederland liever niet aan dacht? Of met de subtiele en indirecte wijze waarop hij de menselijke psyche uit de doeken doet?

18e druk van Eline Vere.

Opvallend is de disharmonie tussen het door Couperus zo graag gebruikte symbool van het kristal met de grijs-blauwe klei van de Nederlandse polder. Weet de Nederlandse cultuur met zijn weinig subtiele, vaak grove directheid wel raad met Couperus?

Misschien kan het Couperusjaar ertoe bijdragen dat de literaire gevoeligheid van de lezers in de lage landen zal toenemen en de grote Couperusromans een herwaardering ondergaan. Die herwaardering zou ook tot uitdrukking kunnen komen in nieuwe vertalingen om zijn werk alsnog bij het internationale publiek bekend te maken. Zo niet dan moet gevreesd worden dat wanneer in de toekomst het gesprek op Couperus komt, de liefhebbers elkaar toemompelen: van oude mensen, de dingen die voorbijgaan... waarna een lange stilte valt...

Ars Poëtica

Nachtbloesems I

In dons van wolkjens glijdt ginds
De zilveren sikker der maan;
Die schijnt een gondel, een bootjen,
Dat vaart op de blauwende baan.

De wolkjens schijnen de golven,
Witgekuifd, met luchtende tint,
En de starren zijn zoo schoone leliën
Als niemand op aarde vindt.

Was die gondel mijn levensbootjen,
Ik nam je, mijn lieve, en in meê,
En wij zwierven daar hoog en den hooge,
Alleen op de onmeetlijke zee.

En had ik genoeg van je zoentjens,
Genoeg woordjens van liefde gehoord,

Ik nam je, een, twee, drie, in mijn armen,

En... gooide je over boord!

Louis Couperus 1884

Huntu Kòrsou

Gezondheid, ons geluk voor het leven (3)

Volgens mijn definitie is een gezond leven een gebalanceerde manier van leven waarbij het individu voldoende beweegt, bewust en gezond eet en zijn 'mind' traint. Je kunt gezond eten en sporten wat je wilt, maar als je met negatieve gedachten rondloopt over jezelf en de ander, betwijfel ik of je wel lekker in je vel zit.

Tekst: Shakti-Aroena Lakhi

Thomas van den Berg, regressietherapeut bij spiritueel centrum 'Nos cu Nos' en mede-initiator van het evenement 'For Body, Mind and Soul' is het met mij eens. Samen met Ilse Daal is hij oprichter van de Healing Hearts. De stichting achter dit evenement dat een platform biedt voor aanbieders van alternatieve geneeswijzen op ons eiland. Voor mij is hij de man bij uitstek die mij kan uitleggen wat 'mindfullness' eigenlijk is.

Van den Berg: "Mindfullness is een modern woord dat ik nu niet gebruik. Ik spreek meer van bewustwording. Het betekent dus dat wij bewust dienen te zijn van onze gedachten en welke impact dit heeft op ons dagelijks leven. En hierdoor leer je jezelf steeds beter kennen." Van den Berg legt mij verder uit: "Het betekent dat de persoon handvatten krijgt aangereikt, zodat hij eerlijk naar een situatie kan kijken, hoe zijn reactie hierop is geweest en hoe hij dit kan veranderen. Durf je gedrag te reflecteren en gedachten te observeren en leer hiervan." Dat is het doel van mindfullness.

Waarom wij een bepaald gedrag vertonen in een bepaalde situatie heeft te maken met situaties uit het verleden waar wij emotioneel diep door zijn geraakt. Een traumatische ervaring zoals fysiek geweld kan als gevolg hebben dat het individu in zijn hedendaagse leven zijn boosheid uit door middel van geweld. Van den Berg geeft aan: "Het is dan belangrijk terug te gaan naar de pijn van deze ervaring zodat emoties die niet geuit zijn, losgelaten kunnen worden."

Welke begeleiding hierbij nodig is, is afhankelijk van de persoonlijke keuze van het individu. "Zo vindt de één hulp van een psycholoog of psychiater prettig en de ander vindt de oplossing binnen het alternatieve circuit van therapeuten. Het is maar wat bij jezelf past." Een belangrijke tip geeft Van den Berg voor het maken van een behandelingsmethode. "Zorg ervoor dat je er geen dwang bij voelt. Het gevoel van vrijheid is belangrijk om je eigen veranderingsproces bewust mee te maken."

Voor alternatieve therapievormen zijn er verschillende mogelijkheden op ons eiland. Er is voor ieder wat wils. Van bekende vormen als meditatie en yoga tot minder bekende als Energy Healing of Golden Light Healing. Healing Hearts heeft al deze vormen inzichtelijk gemaakt en gebundeld op haar website.
Luisterend naar de woorden van Van den Berg kom ik tot de conclusie dat mindfullness ten grondslag ligt aan de oplossing voor bijvoorbeeld agressief gedrag, teveel (emotioneel) eten of nauwelijks beweging. Het werkt aan de kern van het probleem en dat heeft ieder individu nodig om gezondheid tot zijn levensgeluk te maken.

Meer informatie: www.healingheartscuracao.com

Huntu Kòrsou

Ir. Shakti-Aroena Lakhi is voorzitter en medeoprichtster van Huntu Kòrsou. Een stichting die zich inzet voor een 'better quality of life' op Curaçao. Meer lezen over dit initiatief: www.huntu-korsou.org en www.facebook.com/HuntuKorsou .

Ecotoerisme

Eilanden mikken op ecotoerisme

Serah Kei bij haar ecolodge Serah's Lagoon Hideway in de provincie Malaita op de Salomonseilanden in de Stille Zuidzee.

Op de Salomonseilanden in de Stille Zuidzee willen de lokale overheden meer investeren in ecolodges. Ze hopen dat het opkomende succes van het ecotoerisme hen een uitweg uit de armoede biedt.

Niettegenstaande de vijf jaar durende burgeroorlog op de Salomonseilanden al een decennium geleden tot een einde kwam, is het gebrek aan infrastructuur, openbare diensten en duurzame economische kansen hier nog steeds een feit.

Omdat het internationale toerisme slechts mondjesmaat weer op gang komt, mikken een aantal gemeenschappen op het ecotoerisme in de hoop dat dit een boost zal geven aan het leven van de 552.000 bewoners die hier verspreid over 900 eilanden wonen.
"Het goede aan toerisme is dat het hele dorp er een graantje van kan meepikken", zegt Serah Kei, die zelf al meer dan 20 jaar geleden begon met de bouw van een kunstmatig eiland met ecolodges in de Langa Langa Lagoon in de provincie Malaita, op vier uur varen van de hoofdstad Honiara.
In Serah's Lagoon Hideway ontvangt zij sinds 2006 tot 12 gasten die per kano aankomen voor een verblijf in een rieten hut met uitzicht op het water in de lagune. Hun vakantie wordt opgeluisterd door optredens van panfluitspelers, ze kunnen snorkelen en genieten van de schoonheid van de natuur en de inheemse cultuur. Op die manier mikt de lokale bevolking op de bredere participatie van (en inkomsten voor) de hele gemeenschap.

Koraalatol

Een beetje verder dan Kei's ecolodge zijn nog zeven nieuwe ecovriendelijke resorts in ontwikkeling.
"De toenemende interesse in ecotoerisme is vrij nieuw en in het hele land zien we projecten van start gaan", zegt Longden Manedika van de Ontwikkelingsraad van de Salomonseilanden (SIDT).
De Salomonseilanden zijn een reeks van dicht beboste, vulkanische eilanden en koraalatollen die zich over 1448 kilometer uitspreiden ten zuidoosten van Papoea-Nieuw-Guinea. Deze ongerepte bestemming biedt een enorm potentieel voor het ecotoerisme met zijn schat aan verschillende culturen, wild- en zeeleven, koraalriffen en mogelijkheden de bergen in te trekken.
Hoewel de overheid investeert in de verbetering van de twee provinciale luchthavens, ligt hun prioriteit nog steeds bij de visserij, de landbouw en het mijnwezen.
De groei van het ecotoerisme wordt nochtans gezien als een mogelijkheid om het land dat op de 142e plaats van de lijst met de 187 armste ontwikkelingslanden staat, uit de armoede te halen.
De SIDT zegt wel dat de negatieve invloed die toerisme kan veroorzaken, opgevangen moet worden door een verbeterde opleiding en bewustwording van de plaatselijke bevolking die in het toerisme werkt.

Puzzels

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL:
1. Bel aan een huisdeur; 6. soort vlees; 12. afkerig; 14. mannelijk dier; 15. bijbelse stad; 17. achter; 18. stimulerend middel; 20. spil; 21. persoonlijk vnw.; 22. Europeaan; 24. salamanderachtig; 25. kledingstuk; 26. zwemvogel; 28. loopvogel; 29. tijdperk; 31. landbouwwerktuig; 35. Griekse letter; 37. wiskundig symbool; 38. aangezien; 40. muziekstijl; 43. zonder moed; 45. uitroep van herkenning; 47. identiteitsbewijs; 48. verhoogde toon; 50. sierplant; 51. Engels bier; 53. Japans bordspel; 54. tandeloos zoogdier; 55. hint; 56. Frans lidwoord; 58. keurmerk; 59. hartelijk; 61. ver; 63. verroest; 64. kolonist (Eng.).

VERTICAAL:
1. Keltische priester; 2. bezittelijk vnw.; 3. gemalin van Aegir; 4. onbebouwd; 5. boom; 7. uitroep van spijt; 8. rivier in Duitsland; 9. zangstem; 10. voorzetsel; 11. sierplant; 13. lepra; 16. muzieknoot; 18. duw; 19. aardkluit; 21. bevel; 23. spinnenwebdraad; 25. vallei; 27. melaatsheid; 30. limonadesiroop; 32. deel van India; 33. inhoudsmaat; 34. sneeuwschaats; 36. hoofddeksel; 38. dragende muur; 39. indien; 41. eenheid van lichtgevoeligheid; 42. deel van een camera; 44. hofmakerij; 45. kloosteroverste; 46. berg; 47. schildersgerei; 49. geliefde van Zeus; 52. zijde van een schip; 54. lokspijs; 57. zangstem; 59. persoonlijk vnw.; 60. muzieknoot; 61. overdreven; 62. oude lengtemaat.

JP 73

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Marily-anne Lacle
Paraguana 7-G
Aruba

J. Bekeer
Kaya Bakator 25
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2, tijdens kantooruren. Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744. De prijzen vervallen na drie maanden.

ANAGRAM

Op elke verticale regel dient een woord van vier een van vijf en een van zes letters te worden ingevuld. Het woord van vijf letters bestaat uit de letters van het voorgaande woord plus 1, het woord van zes letters bestaat uit de vijf letters van het voorgaande woord plus 1. Als de hele puzzel juist is ingevuld, vormen de letters op de vet omlijnde regel een woord.

1. Klimwerktuig, afzonderlijk, zeerover;
2. hinder, kaartenboek, wegverharding;
3. schouwburgrang, talrijk, nachtverblijf;
4. slotwoord, lange nekharen, verovering;
5. edelgas, inviteren, struisvogel;
6. ademhalingsorgaan, dierlijk vet, vaartuig;
7. geestdrift, deel v.d. vinger, importantie;
8. putemmertje, pook, godsspraak;
9. stuk chocolade, beslist, met opzet;
10. gemalen schelpen, meisje, wild gewas.

CRYPTO-OVERLAPPER

Op elke regel twee woorden invullen. Twee of meer eindletters van het eerste woord zijn meteen de beginletters van het tweede woord.

Horizontaal:
5. Zo is de muziek meteen in trek (4);
Gestolen onderscheiding in de hiërarchie (7);
6. Vak (gebied) (5);
Ze zijn ruim voldoende, zou men denken (6);
7. Daarnaast is het bijgevoegd (5);
Uiteenzetting van een niet meer aanwezige houding (6);
8. Stop voor meer tuinen! (5);
Waterige vrucht van een partner (7);

Verticaal:
1. Militair met een opdracht (8);
Doe de boontjes in een hoed (3);
2. Daarvoor liggen is wonderlijk (7);
Halzen om hals brengen (5);
3. Koekje voor de gein (3);
Boven een vogel en een bank gestapeld (8);
4. Woonplaats verzocht (5);
Vreemde klerenjongen (8);

WOORDZOEKER

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel voor regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

N R O T I T E P E R M E E
N E R O C S K D L E I Z G
G IJ V R O O R A N N C R A
K N H A O D G E D E U E V
R I I P R I N E S I L M A
A E R N I G X A T T E A R
S A T U O A R L M R E K E
U U N O M W E E E E D G T
C S N E O V P G D I I A E
I A N E E C A O N N F L C
F N N R G N S E O I O E T
A A I T O S N U L K L G E
R N A R E O L V N O T E B
G A N E R E D N O D A L D
R E T S E E M L E D E O B
L E D N A H L E I T X E T

Aaneen
Ananas
Betonvloer
Boedelmeester
Deling
Donderen
Eindexamen
Etcetera
Etser
Fideel
Gelagkamer
Genus
Graficus
Iemand
Kluns
Koop
Koopwoning
Lende
Murik
Onager
Ondergraven
Oorvijg
Ravage
Repetitor
Scooter
Scoren
Textielhandel
Uiig
Uitlevering
Ziel

PUZZELSLANG

Begin bij vakje 1. Bij elk volgend cijfer begint een nieuw woord. De laatste letter van een woord is telkens de eerste letter van het volgende woord. Bij goede invulling, is in de licht gekleurde vakjes een woord te lezen.

1. Dwarsligger voor spoorrails; **2.** verlichten; **3.** las; **4.** godin van de landbouw; **5.** draden uitpluizen.

© Puzzelland/130608

SUDOKU

6	2			9		1		
					2			3
	1			6		5	8	
	8	5		4				
	4							5
1			9		8	6	2	
8		3	1				7	
7						3	5	1
	6		7	3				

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

Oplossing vorige week

1	6	4	7	5	9	2	3	8
2	8	9	6	3	1	5	7	4
7	5	3	8	2	4	6	9	1
3	1	7	2	6	8	9	4	5
8	9	2	5	4	7	3	1	6
6	4	5	9	1	3	8	2	7
5	2	1	4	9	6	7	8	3
4	7	6	3	8	2	1	5	9
9	3	8	1	7	5	4	6	2

OPLOSSINGEN VAN VORIGE KEER

Prijspuzzel: HORIZONTAAL: 1. Venijn; 5. ill; 8. radon; 13. leus; 14. priem; 16. lila; 17. ulm; 18. kea; 19. via; 21. ces; 22. emoe; 25. vlijt; 27. brem; 28. tee; 30. asem; 32. trim; 33. baard; 35. beul; 37. au; 38. odol; 39. rune; 40. lij; 41. star; 43. timon; 45. rats; 47. olim; 49. eer; 50. semi; 52. leed; 54. menu; 56. uso; 58. pau; 60. dom; 61. loo; 63. poot; 65. gries; 67. mere; 68. slier; 69. nor; 70. natal. VERTICAAL: 1. Vlug; 2. eel; 3. numeri; 4. ijs; 5. ira; 6. li; 7. lev; 9. al; 10. dictee; 11. ole; 12. nasa; 14. pee; 15. miv; 18. kom; 20. ala; 23. memorie; 24. lea; 26. ijsberen; 27. bruto; 28. talie; 29. error; 31. multi; 32. tas; 33. bot; 34. dun; 36. lijs; 42. allooi; 44. men; 46. amulet; 48. mep; 50. sem; 51. rups; 53. dag; 54. mos; 55. doel; 57. sol; 59. urn; 60. der; 62. ora; 64. te; 66. io; 67. ma. **Crypto-overlapper:** Horizontaal: 5. Hondsmoer; 6. grammelen; 7. betasteng; 8. bestandje. Verticaal: 1. Woordelen; 2. adampartij; 3. omzettent; 4. meteentje. **Anagram:** 1. torn-intro-Oriënt; 2. pret-pater-Parket; 3. kwik-kwiek-Wikkel; 4. slot-sloot-Altoos; 5. reis-eiser-Cerise; 6. gein-Inleg-Heling; 7. teer-teder-Tender; 8. odin-nodig-Indigo; 9. land-dalen-Nadeel; 10. geel-regel-Gareel. Eindoplossing: OPWACHTING **Woordzoeker:** PETTENMAKER **Puzzelslang:** 1. Giro; 2. optocht; 3. taps; 4. soutane; 5. effenen. Het sleutelwoord luidde: GOOTSTEEN

Feestelijk vegetarisch

Tekst: Miriam de Windt

Vegetarisch kan ook 5-sterren chique. Kunt u zich voorstellen hoe mooi dit gerecht eruit ziet als u het opdient? Kleurrijk en appetijtelijk. Bovendien is het een vegetarisch gerecht zonder vleesvervangers die veelal chemische stoffen bevatten. Immers, een vegetarische 'steak' of vegetarische kippenpoot krijgt de smaak, het uiterlijk en de consistentie door veel chemische stoffen. Voor mij betekent vegetarische voeding zeker niet het imiteren van vlees, kip of vis met plantaardige producten. Vegetarische voeding is voeding zonder vlees, kip noch vis, waarbij bewust en zorgvuldig voedingsmiddelen gecombineerd worden. Een vegetarier is een creatief persoon die met gezonde voedingsmiddelen, in de juiste combinaties, ervoor zorgt dat het lichaam alle voedingsstoffen binnenkrijgt.

Analyserend
In het recept wordt vermeld: kruiden en groenten naar smaak. Voor de analyse werd er gekozen voor kleine blokjes of geraspte wortelen, doperwten, maïs en kleine broccoliroosjes.
Dit recept is rijk aan voedingsvezels, ijzer, vitamine A en vitamine C. Paprika's zijn zeer rijk aan vitamine C, vandaar de 100 procent bijdrage aan uw behoefte aan vitamine C. Verder is de lage calorische waarde opmerkelijk. Indien u dit gerecht combineert met een rauwkostsalade, heeft u een maaltijd die heel weinig calorieën bevat. Bij uitstek geschikt in een afslankprogramma of voor een 'balans' dag. Een balansdag wordt geadviseerd na een feestmaaltijd of speciale gelegenheid waarbij u iets teveel hebt gegeten of gedronken. De volgende dag minder eten of kiezen voor gerechten die weinig calorieën bevatten, heft als het ware de overschotten van de vorige dag op.
Dit recept voor gevulde paprika's is een vegetarisch gerecht zonder vleesvervanger. Reden waarom het weinig eiwitten levert. Indien u dit gerecht voor een balansdag gaat gebruiken, is het niet zo erg dat het weinig eiwitten bevat. Waarschijnlijk heeft u toch al de dag daarvoor teveel vlees en eiwitrijke gerechten gegeten. Indien u dit gerecht wilt gebruiken als een laag-calorische maaltijd in een afslankprogramma, is het advies om te zorgen voor een dessert dar eiwitten levert of een extra schaaltje magere yoghurt of een gekookt eitje te nemen. Ook kunt u gekookte peulvruchten door de rijstvulling doen. Peulvruchten met een graanproduct, levert voldoende essentiële aminozuren (bouwstenen van eiwitten) alsof u vlees heeft gegeten.

Paprika
De paprika komt oorspronkelijk uit Zuid-Amerika, maar is in Europa bekend geworden via Hongarije. De naam paprika is afkomstig uit het Hongaars.

De paprika wordt gekweekt in verschillende kleurvariaties. Rood, geel, oranje en groen zijn de bekendste. Maar wist u dat ook witte, paarse, lila, mintkleurige en bruine paprika's bestaan? Te gek! De paprika is niet alleen veelzijdig in gebruik, maar ook decoratief.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.
T 889-1788
C 520-6932
E mdewindt@scarlet.an.

Er zijn ook langwerpige rode, gele en oranje paprika's die zeer zoet van smaak zijn. Als ze groeit is de paprika groen, paars, bruin of wit, tijdens het rijpen verandert de kleur naar rood, geel, bruin of oranje. De smaak van de paprika verandert ook in deze periode, rijpe paprika's zijn zoet terwijl onrijpe paprika's eerder kruidig met een bittere smaak zijn. Paprika's worden zoeter als ze aan de plant rijpen.

Paprika's zijn een uistekende bron van vitamine C. Groene paprika's bevatten bijna 2 maal en rode 3 maal zoveel vitamine C als een gelijk gewicht aan sinaasappels. Daarnaast vormen ze een goede bron van beta-caroteen. Beta-caroteen is ook een antioxydant en wordt omgezet in vitamine A als het lichaam daaraan behoefte heeft. Verder bevatten paprika's bioflavonoïden, die net als beta-caroteen bescherming bieden tegen vrije radicalen.
Groene paprika's zijn al wel volgroeid, maar nog niet rijp. Ze hebben een vettige schil die soms moeilijk verteerbaar is, maar er ook voor zorgt dat de paprika langer houdbaar blijft.
Deze schil maakt de paprika zwaar verteerbaar. Met andere woorden, indien u snel last heeft van gasvorming, dient u eigenlijk paprika te mijden. Of u dient de schil te verwijderen. Dit gaat vrij gemakkelijk als de paprika gegrild wordt, hetzij op een bakplaat of in de oven. Ook kunt u de paprika boven het vuur van uw fornuis houden en rondom heet laten worden. De schil gaat er dan zo af.

Natuurlijk kunt u gevulde paprika's als een bijgerecht serveren in een maaltijd met vlees. Maar ik kan u dit vegetarische gerecht aanraden voor een luie zondag. Gemakkelijk, want u kunt de vulling van tevoren maken. Als u basmati-rijst of jasmijn-rijst gebruikt, des te meer een 5-sterren gerecht! En vegetarisch, om de week gezond in te luiden. Laat vlees tenminste 1 maal per week uit uw menu weg. Scheelt in uw portemonnee en is bevorderlijk voor uw gezondheid. Bekende 2-vliegen-in-1-klap!

Voedingswaarde voor 1/2 gevulde paprika

Voedingsstoffen	Hoeveelheid	% DAH
Calorieën/ kJoules	162/682	8%
Natrium	17 mg	1%
Eiwitten	4 g	4%
Kalk	39 mg	6%
Vetten	4 g	6%
IJzer	1.4 mg	10%
Verzadigde vetten	0g	0
Vitamine A	179 mcg	20%
Vitamine B1	0.08 mg	8
Vitamine B2	0.09 mg	7%
Vitamine C	70 mg 1	00%
Cholesterol	0	0
Koolhydraten	28 g	11%
Voedingsvezels	4 g	13%

De percentages zijn berekend op basis van 2000 calorieën (8400 Kjoules) per dag, voor een gezonde volwassene.

Kook mee met May

Gevulde paprika

Vegetarische schotel

Ingredienten:
3 grote paprika's (rood, oranje, geel, groen naar smaak)
1 grote ui, schoongemaakt en klein gesneden
2 eetlepels gewone olijfolie
2 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
2 plumtomaten, pitten en vellen verwijderd, klein gesneden
3 zongedroogde tomaten in olie, fijn gesneden
3 eetlepels fijngehakte peterselie
1/2 promèntè, zaadjes verwijderd, heel fijn gesneden
1 theelepel gemalen komijn
1 cup fijngehakte groenten en kruiden naar smaak
1/2 cup langkorrelige rijst, gekookt
2/3 cup pijnboompitten

Bereidingswijze:
De oven tot 375 graden Fahrenheit voorverwarmen
De paprika's halveren en de zaden verwijderen.
De ui in de olie zachtjes smoren op een laag pitje. Circa 7 minuten.
De knoflook hierna toevoegen.
De tomaten en de gedroogde tomaten toevoegen, dan de peterselie.
De kruiden toevoegen, nog even laten pruttelen en dan de rest van de ingrediënten toevoegen.

De paprika-helften met het mengsel vullen.
De paprika's in een met olie ingevette ovenschaal arrangeren. Heet water op de bodem schenken met aluminiumfolie bedekken en in de voorverwarmde oven 30 minuten bakken, folie verwijderen en nog 15 minuten bakken.

Eet smakelijk,
May

WIJNADVIES

Verzorgd door de wijnspecialisten van Licores Maduro

Chardonnay Ardèche, Louis Latour

Druivensoort: Chardonnay
Streek: Ardèche
Kleur: Heldergeel met lichte groene rand
Geur: Perzik met limoen
Smaak: Frisse Chardonnay met mineraliteit

Het wijnhuis Louis Latour heeft zeer veel wijndomeinen in de Bourgogne, maar zit ook al heel lang in de Ardèche, een gebied dat zuidelijk aansluit aan de Rhône in Zuid-Frankrijk.
Hier is de bodem veel rotsachtiger dan in de Bourgogne, waar meer zand en klei is.
Door hier Chardonnay aan te planten ontstaat er een meer mineralig soort Chardonnay, lekker als aperitief of bij salades en ook geschikt bij schelpdieren zoals mosselen of kokkels, maar ook bij gepocheerde vis. Deze frisse Chardonnay smaakt naar jonge witte wijnperziken met limoen en mineraliteit zoals we die kennen van schelpen. Zeer verfijnde wijn met een lekkere lange afdronk, goed koel serveren.
Santé!

Erik van Kampen, sommelier.

Deze wijn is verkrijgbaar bij The Store Licores Maduro en uw favoriete supermarkt!

Het genot van wijn

Vega Sicilia, legendarische wijn

Op audiëntie bij Vega Sicilia, de koning van de Spaanse wijnen. Het verslag van een bezoek aan een van de meest prestigieuze wijndomeinen ter wereld.

Tekst: Erik van Kampen

Als je in Spanje van de wijnstreek Rioja naar Ribera del Duero reist, zie je het landschap snel veranderen. In Rioja is de natuur zachtaardig en harmonieus, Ribera del Duero is hard en ruig. Ooit was ik er in de winter, het vroor stenen uit de grond. In de zomer is het er verschroeiend heet, maar 's nachts duikt de temperatuur 20 tot 30 graden Celsius naar beneden. Ik was er ook eens in september, toen werd ik bijna omver geblazen door de wind die over deze hoogvlakte raasde. In deze extreme natuur wordt de meest legendarische wijn van Spanje gemaakt: Vega Sicilia.

Dit wijndomein met een lange en rijke geschiedenis is voor de Spanjaarden een nationaal symbool geworden, de koning vereerde het al meerdere malen met een bezoek. Andere bezoekers worden mondjesmaat aanvaard.

Sinds 1864
Vega Sicilia waakt angstvallig over zijn verleden en tradities, dat zie je direct. Een aquaduct uit ver vervlogen tijden werd bewaard, de gebouwen werden gerestaureerd met respect voor de oorspronkelijke materialen en architectuur.
Hier wordt al wijn gemaakt sinds 1864, toen de toenmalige eigenaar 18.000 'wijnstokken' invoerde uit Bordeaux: Cabernet Sauvignon en Merlot. Hij was de eerste die bewees dat hier, in Ribera del Duero, topwijn gemaakt kon worden.
Maar de familie Lecanda geraakte in financiële moeilijkheden, het domein werd verkocht, nadien nog meerdere malen doorverkocht, en riskeerde een vergane glorie te worden. Tot het in 1982 werd overgenomen door de familie Alvarez, een van de rijkste families van Spanje. David Alvarez, een wiskundeleraar, stampte in één generatie een gigantische dienstengroep uit de grond, de Gruppo Eulen. Die stelt vandaag 100.000 mensen te werk in Spanje en Zuid-Amerika, in verschillende sectoren.
De familie investeerde niet minder dan 25 miljoen euro in Vega Sicilia. De tijden waren immers veranderd: de Spaanse 'wijnrevolutie' was volop aan de gang, de kwaliteit schoot overal de hoogte in. Voor Vega Sicilia was het niet langer evident om aan de top te blijven. Maar David Alvarez was vastbesloten om dit prestigieuze domein nieuw leven in te blazen. Hij heeft vier zonen en drie dochters, en stelde zijn zoon Pablo aan om Vega Sicilia voltijds te leiden. We worden door hem ontvangen.

Vega Sicilia-directeur Pablo Alvarez omringd door enkele wijnen van het wijnhuis.

Topwijn
Veel geld is een voordeel als je van plan bent een van de beste wijnen ter wereld te maken: je hoeft je niet te richten op de snelle verkoop, je hebt tijd.
De topwijn, Unico, brengt tien jaar in de kelders van het domein door alvorens op de markt te komen, dat is zeldzaam. Er zijn maar 100.000 flessen van, de druivensoorten zijn Tempranillo en Cabernet Sauvignon. Slechts 35 procent van de productie wordt uitgevoerd naar meer dan veertig landen, de rest wordt in Spanje zelf verkocht.

Van de 'tweede' wijn, Valbuena, worden maximaal 200.000 flessen geproduceerd, de druivensoorten zijn Tempranillo, Malbec en Merlot.
Pablo neemt ons mee naar zijn tonelería: "Hier maken wij onze eigen vaten van Amerikaanse eik. Het is een traditie die uitsterft, maar wij willen haar in stand houden." De wijnen van Vega Sicilia rijpen deels op Amerikaanse, deels op Franse eik. De Franse vaten worden aangekocht, maar ook hier onderhouden en hersteld.

Verrassend nieuws
Het meest verrassende nieuws vertelt Pablo Alvarez ons nu pas: op het domein, dat in totaal duizend hectare groot is, werden 20.000 kurkeiken aangeplant. "Binnen 45 jaar kunnen we onze eigen kurken fabriceren", zegt hij, alsof het de gewoonste zaak van de wereld betreft.
Het is 21 september, de oogst is vroeg dit jaar. De laatste druiven komen binnen en worden verwerkt in de prachtige vinificatiekelders. Voor de plukkers is het hun laatste dag. De jonge oenoloog, Xavier Ausás, is druk in de weer. Hij volgde de legendarische wijnmaker Mariano García op, die nu zijn eigen domein Mauro heeft.

Pablo Alvarez nodigt ons uit voor de lunch. Het is duidelijk dat hij behoort tot een van de rijkste families van Spanje: er gaat een bodyguard mee. In het restaurant staan de sommeliers al klaar om ons te ontvangen.
Volgende week deel 2 van ons bezoek aan het legendarische Vega Sicilia.

À Votre Santé
Erik van Kampen is sommelier bij Licores Maduro.

Recht

Gerechtelijke vaststelling van vaderschap

Er bestaat van rechtswege een familierechtelijke band tussen het kind en zijn biologische vader, wanneer het kind binnen het huwelijk wordt geboren. Dit volgt uit artikel 1:199 sub a van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (BWA).

Tekst: Michelle Wever

Deze relatie van rechtswege ontbreekt als het kind buiten het huwelijk wordt verwekt. In dit soort gevallen kan er toch een familierechtelijke band tot stand worden gebracht tussen de verwekker en het kind middels een erkenningsactie. Het is echter niet vanzelfsprekend dat de verwekker het kind wil of zal erkennen en zodoende de 'juridische' vader van het kind zal worden. Hij kan om hem moverende redenen ook weigeren het kind te erkennen, hetgeen nog weleens voorkomt. Erkenning is immers een vrijwillige handeling. Het is denkbaar dat in zo'n geval de moeder en/of het kind het vaderschap door de rechter willen laten vaststellen.

De juridische benaming hiervoor is 'de gerechtelijke vaststelling van vaderschap'. Het doel van de gerechtelijke vaststelling van vaderschap is het bieden van een alternatieve mogelijkheid om een familierechtelijke betrekking tussen de biologische vader en het kind tot stand te brengen, zo nodig na het overlijden van de verwekker. Er wordt dan ook wel gesproken over een gedwongen erkenning.

In Nederland is de gerechtelijke vaststelling van vaderschap ingevoerd bij wet van 24 december 1997, die in werking is getreden per 1 april 1998. In Nederland bestaat dus sinds 1998 de mogelijkheid voor moeder en kind om het vaderschap gerechtelijk te laten vaststellen.

De vaststelling van vaderschap gaat gepaard met een controversieel rechtsgevolg, namelijk de erfrechtelijke aanspraken. Het kind krijgt hierdoor dezelfde erfrechtelijke aanspraken als eventuele andere 'wettige' kinderen van de man. De erfrechtelijke aanspraak ontstaat doordat aan de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap terugwerkende kracht is toegekend. Door de terugwerkende kracht werkt de vaststelling terug tot aan de geboorte van het kind. In het geval de man is overleden voordat het vaderschap is vastgesteld, dan voldoet het kind alsnog aan de bestaanseis en heeft het kind zodoende recht op een deel van de voor de vaststelling opengevallen nalatenschap. Andere rechtsgevolgen van de vaststelling zijn onder meer het recht op naam, nationaliteit en het recht op omgang en gezag.

De gerechtelijke vaststelling van het vaderschap ontbreekt binnen het Koninkrijk alleen nog in de wetgeving van Aruba. Er wordt hier nog onderscheid gemaakt tussen het wettige en het onwettige kind. Het is momenteel op Aruba niet mogelijk om een familierechtelijke betrekking te laten ontstaan tussen de vader en het kind, indien de verwekker erkenning weigert. Op Aruba kent men slechts de 'Brieven van vaderschap', opgenomen in artikel 1:207 BWA. Dit artikel luidt als volgt:

'Indien de man die, kennis dragende van de zwangerschap van de moeder, voornemens was het kind te erkennen of voor de geboorte met de moeder te huwen, voor of kort na de geboorte van het kind is overleden zonder het te hebben erkend, kunnen aan de minister van justitie, brieven van vaderschap worden verzocht door zowel de moeder als door het kind.'

Er is wel een nieuwe wet in de maak, zijnde de ontwerp-Landsverordening aanvulling nieuw BWA, waarvan de regeling omtrent de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap deel uitmaakt. Dit wetsontwerp is ter advisering aan de Raad van Advies voorgelegd, die op 2 juni 2010 advies heeft uitgebracht. Het legislatief proces

van dit wetsontwerp is momenteel nog niet gereed, maar ondertussen dus wel in gang gezet. In een Curaçaose zaak is door het Gemeenschappelijk Hof van Justitie op 11 september 2001, vooruitlopend op de invoering van het Curaçaose wetsartikel, niettemin de gerechtelijke vaststelling uitgesproken middels een beroep op de artikelen 8 en 14 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM). Specifiek aan die zaak was wel dat geen der betrokkenen bezwaar had tegen de vaststelling. Het Hof achtte het op grond van genoemde EVRM-artikelen onaanvaardbaar om een vaderloos kind de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap te onthouden, indien geen der betrokkenen daartegen bezwaar hebben en ook anderszins geen gewichtige redenen daaraan in de weg staan.

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie heeft recent in een Arubaanse zaak op 26 maart 2013 weer een uitspraak gedaan over de gerechtelijke vaststelling van vaderschap. In die zaak hebben de betrokkenen wel bezwaar gemaakt tegen de vaststelling. Het Hof was van oordeel dat een kind in beginsel aanspraak heeft op gerechtelijke vaststelling van vaderschap op grond van artikel 8 EVRM (recht op 'family life'). Maar omdat de rechter niet op de stoel van de wetgever mag plaatsnemen heeft het Hof desalniettemin overwogen de uitkomst van het wetgevingsproces af te wachten en het aan de Staten over te laten om de desbetreffende rechtspolitieke keuze te maken welke ziet op het wel of niet aannemen van de nieuwe wet.

Op Aruba geldt voorlopig dus nog dat behalve de brieven van vaderschap er geen andere mogelijkheid bestaat tot gerechtelijke vaststelling van vaderschap, totdat de aanname van nieuwe wetgeving hierin verandering brengt.

Michelle Wever is advocaat bij HBN Law op Aruba.

Mens & Werk

Bouwen aan vertrouwen

Het vertrouwen in de samenleving is laag. Vertrouwen in de leiders en degenen die de veiligheid van de samenleving dienen te beschermen: de overheid. Hoe krijgen we dat vertrouwen terug? Vertrouwen is nodig voor de mentale rust en vertrouwen vervult een cruciale rol als het gaat om het behalen van resultaten en succes, zowel privé als op het werk.

Tekst: Judice Ledeboer

Het vertrouwen in de samenleving als het om veiligheid gaat is weg. Overvallen en onlangs de moord op Helmin Wiels hebben dat gevoel van onveiligheid versterkt. Er wordt zelfs geopperd om politici een wapen te laten dragen. Waar gaat dit naar toe? Het wordt tijd dat iedereen gaat werken aan het vergroten van vertrouwen in elkaar en de gehele samenleving. Dit betekent dat ieder individu zijn steentje moet bijdragen om binnen de gemeenschap waarin hij leeft geloofwaardig te zijn en door het juiste gedrag te vertonen.

Op de werkvloer geldt hetzelfde en de overheid zal dit ook moeten doen als organisatie die dienstbaar is aan de samenleving waarbij hij zijn taken uitvoert zoals een overheid dat behoort te doen, in het belang van alle burgers. Het gevoel van onveiligheid neemt toe als er niet voldoende financiële middelen zijn, want men moet eten en drinken en een dak boven zijn hoofd hebben. De burgers hebben recht op veiligheid op straat (en eigen huis) en overheidsorganisaties dienen op een manier werken dat de burger het gevoel heeft dat hij wordt gerespecteerd. Er wordt te veel aan korttermijnbeleid gedaan en leiders zorgen, in de private en overheidssector, vooral goed voor zichzelf. De negatieve gevolgen zijn enorm waarbij het gevoel van onveiligheid het sterkst is.

Als er geen vertrouwen meer is gaat er van alles mis. Een verkeerd woord of verkeerde actie kan in één klap een goede relatie verpesten en het kan jaren duren voordat de schade is verholpen, als het überhaupt gebeurt. Vertrouwen naar elkaar toe moet altijd en continu bewaakt worden. Of iemand door anderen vertrouwd wordt heeft iemand zelf in de hand. Houding, gedrag, de manier van werken, communiceren en handelen hebben daarmee te maken. Vooral de geloofwaardigheid die iemand heeft is belangrijk. Is alles wat iemand zegt, denkt en voelt in lijn met wat hij doet? Wat is iemands agenda? Kloppen de intenties met dat wat het voor anderen lijkt te zijn. Doet iemand mee aan politieke spelletjes en/of is er een verborgen of dubbele agenda? Er zitten mensen op posities waar ze helemaal niet geschikt voor zijn. Het lijkt soms wel of het niet belangrijk is dat iemand voldoende kennis en ervaring heeft om zijn functie goed te kunnen uitoefenen. Het is belangrijker om aardig gevonden te worden en om vrienden en familieleden op posities te zetten waar ze totaal niet geschikt voor zijn, dan om ervoor te zorgen dat er mensen met gedegen kennis en ervaring het werk uitvoeren in het belang van de organisatie waar men voor werkt. Deze manier van handelen is een aanslag op het vertrouwen in de leidinggevenden en mensen die beslissingen nemen. Hoe kan een organisatie dan verwachten dat de medewerkers hun best doen, gemotiveerd zijn, meedenken en zich betrokken voelen?

Vanzelfsprekend speelt bij vertrouwen het gedrag een rol. De bekende management-goeroe Stephen M.R. Covey schreef in zijn boek 'Menskracht - Covey's 8ste eigenschap in de praktijk' over dertien vormen van gedrag die vertrouwen versterken. Door die bewust in te zetten kan het vertrouwen groeien. Het gaat om de volgende vormen van gedrag: wees rechtdoorzee, toon respect, creëer transparantie, zet fouten recht, toon loyaliteit, boek resultaten, verbeter uzelf, zie de realiteit onder ogen, schep duidelijkheid over verwachtingen, leg verantwoording af, eerst luisteren, dan pas praten, kom toezeggingen na en draag vertrouwen uit.

Een probleem dat men hoe langer hoe meer ziet op de werkvloer is onethisch gedrag. Om dit uit de wereld te helpen moet men de mensen die dit gedrag tonen direct aanspreken, maar vaak durft men dat niet omdat men bang is voor represailles en verlies van baan. Het gaat bij onethisch gedrag bijvoorbeeld over het aannemen van gelden om een opdracht te krijgen, het verbergen van bedrijfsinformatie, sjoemelen met cijfers en achter iemands rug om negatief over iemand praten. Dit draagt allemaal bij aan een slecht vertrouwen in mensen of de organisatie als geheel.

Door open te staan voor wat er gebeurt op de werkvloer, door goed te luisteren, door eerlijk te zijn en door te doen wat men zelf zegt, wordt er gewerkt aan het verkrijgen of behouden van vertrouwen in de ander, mens of organisatie. Veel mensen hebben het vertrouwen verloren in hun werkgever. Dit zorgt voor problemen zoals minder gemotiveerde werknemers, hoog ziekteverzuim, weinig betrokkenheid en inzet. Herstel van vertrouwen is een noodzaak in deze tijd van onrust. En iedereen zal moeten bijdragen aan dit herstel door elkaar aan te spreken op onethisch gedrag en ander gedrag dat het vertrouwen schaadt. Zoals al eerder gezegd zijn mensen vaak bang om elkaar aan te spreken, omdat er geen vertrouwen is. En zo is het cirkeltje weer rond. Wie durft dit te doorbreken?

Marketing

Bereiken en beraken

Soms neem je de boot, in een andere situatie het vliegtuig. Vaak is de auto handig maar er zijn situaties denkbaar waarbij je liever een bus pakt. Zo heeft een marketer ook een scala aan middelen en media ter beschikking waarmee hij zijn boodschappen naar de doelgroep kan brengen. De keuzemogelijkheden voor media- en middelen zijn - sinds het internet en mobiele applicaties - de afgelopen jaren enorm toegenomen.

Tekst: Marcel Truyens

De belangrijkste ontwikkeling in de geschiedenis van reclame is natuurlijk de boekdrukkunst in de 15e eeuw. In 1478 schreef William Caxton het eerste reclamepamflet voor zijn boeken. Daarna ontstonden nieuwsbrieven, de voorlopers van kranten. Kranten werden vanaf de 17e eeuw gedrukt in Nederland. Nieuws stond op de eerste plaats en er was weinig ruimte voor advertenties. Maar naarmate de tijd vorderde, nam de hoeveelheid advertenties toe. Holloway, een Engelse kwakzalver, was de eerste die gebruik maakte van reclame-advertenties. Andere kwakzalvers volgden snel. Reclame begon later ook kleine middenstanders aan te spreken. Kranten en tijdschriften, print in vakjargon, vormen - samen met posters - nog steeds een van de meest gebruikte media.

Men zet kranten vooral in als men de actualiteitswaarde van een propositie wil benadrukken; aanbiedingen, uitverkoop et cetera. Tijdschriften hebben vaak een wat langer leven dan een krant en worden kwalitatief beter gedrukt. Tijdschriften zijn dus ideaal als men een product in zijn volle glorie wil laten zien. Denk hierbij aan auto's, horloges, mode, meubels, het gaat vaak om duurzame gebruiksartikelen.

Billboards en posters zet men vooral in als er behoefte is aan snelle bereiksopbouw. Het medium leent zich erg goed voor korte, eenvoudige boodschappen en wordt vaak ingezet bij product- of merkintroducties of -hoewel op Curaçao de posters soms maanden blijven hangen - kortlopende acties.

Met de komst van de radio en later de tv ging er voor de reclamemaker een nieuwe wereld open: plotseling kon men een wereld rond het product tot leven brengen. Frisdrankje X werd van 'lekker' tot iets waar het gehele gezin 'gelukkig' van werd. Men kon emotie toevoegen aan de proposities. Televisie slokt van de zogenaamde offline media nog steeds de grootste budgetten op. Vooral merkreclame zet men graag op de televisie waarbij het laten zien van het product, tekst in beeld en de wereld van het product gecombineerd met muziek, geluidseffecten en een stem de doelgroep op zeer

indringende wijze kan raken. Vrijwel geen enkele emotie wordt geschuwd: humor, plezier, pijn, trots, angst... Radio dat als medium wat goedkoper is - vooral in de productiekosten - ontbeert het beeld maar blijft effectief als ondersteuning van tv: 'I saw it on the radio' is een bekende mediaplannersterm. Tot op de dag van vandaag projecteren adverteerders nog 'posters' in de bioscoop voor aanvang van de film, met de komst van digitale projectietechnieken kunnen commercials tegen relatief lage productiekosten nu ook in de bioscoop vertoond worden. Bioscoop heeft ten opzichte van tv een tweetal grote voordelen: door het beeldformaat en de geluidskwaliteit wordt de boodschap nog indringender en er is sprake van 'gedwongen confrontatie', de bezoeker loopt tijdens de reclames niet even weg om een drankje te halen zoals hij thuis bij de tv nog weleens doet, maar blijft rustig zitten en wordt zodoende gedwongen geconfronteerd met de commercials.

In de sfeer van de traditionele middelen resten dan nog zaken als de folder, de flyer, allerlei snuisterijen waarop een logootje staat of hele boodschappen, point of sale-middelen zoals bierviltjes, vlaggen en parasols.

Alle hierboven beschreven middelen hebben de eigenschap dat ze geen dialoog aangaan met de ontvanger maar slechts eenrichtingsverkeer van zender naar ontvanger tot stand brengen.

Met de ontsluiting van het internet via (mobiele) apparaten zoals laptops, tablet en vooral smart phones, ontstonden er nieuwe mogelijkheden voor adverteerders: de adverteerder werd 24 uur per dag bereikbaar, vanaf vrijwel elke plaats en men kon de dialoog aangaan met de geïnteresseerde koper. In plaats van de adverteerder die vertelde hoe goed zijn product was, gingen gebruikers, kopers, van het product hun ervaringen delen op fora. Met de komst van betaalfaciliteiten werd het ook mogelijk om direct te kopen (behalve op Curaçao) en kreeg de zogenaamde e-commerce een enorme impuls. Wereldwijd kraken de krantenuitgeverijen in hun voegen, de advertentiebudgetten verschuiven steeds meer naar online en de kranten zelf zetten hun product - het nieuws - gratis op hun site. Traditionele tv-zenders hebben het lastig, de consument kijkt wel naar het nieuws via de internetkanalen die tegenwoordig beschikbaar zijn op het moment dat het hem het beste uitkomt, nauwelijks gestoord door reclame. Voor radio geldt inmiddels ook zoiets. Met een mobiele internetverbinding heeft de consument toegang tot duizenden radiozenders, 24 uur per dag. En de adverteerder? Die heeft het steeds moeilijker om zijn doelgroep te bereiken, grillig en onvindbaar als die is.

De boodschappen zelf tenslotte? Die worden armoediger, platter en uiteindelijk dus steeds minder interessant voor de consument. Snel en goedkoop lijkt het devies, morgen weer een nieuwe, andere boodschap. Zonder conceptgedachte. Wat dat betreft gaat het met het 'beraken' ook steeds minder. Goede marketers laten zich afrekenen op het langetermijneffect van hun inspanningen, het creëren van merkwaarde, niet op het aantal views per uur of clicks per dag. Het doorgaan op de nu ingeslagen weg zou er weleens toe kunnen leiden dat de media waarmee ze hun doelgroepen werkelijk kunnen beraken als vanzelf gaan verdwijnen.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is senior consultant bij Stradius te Curaçao.
E | marcel@stradius.com W| www.stradius.com

Nieuw beroep in opkomst

Community manager houdt zich bezig met sociale media

Door de opkomst van de sociale media zijn er ook nieuwe beroepen ontstaan die zich voornamelijk bezighouden met alles wat met de sociale media te maken heeft. Een van die beroepen is het beroep van community manager en die houdt zich bezig met het beheer van diverse communities binnen en rond de eigen organisatie .

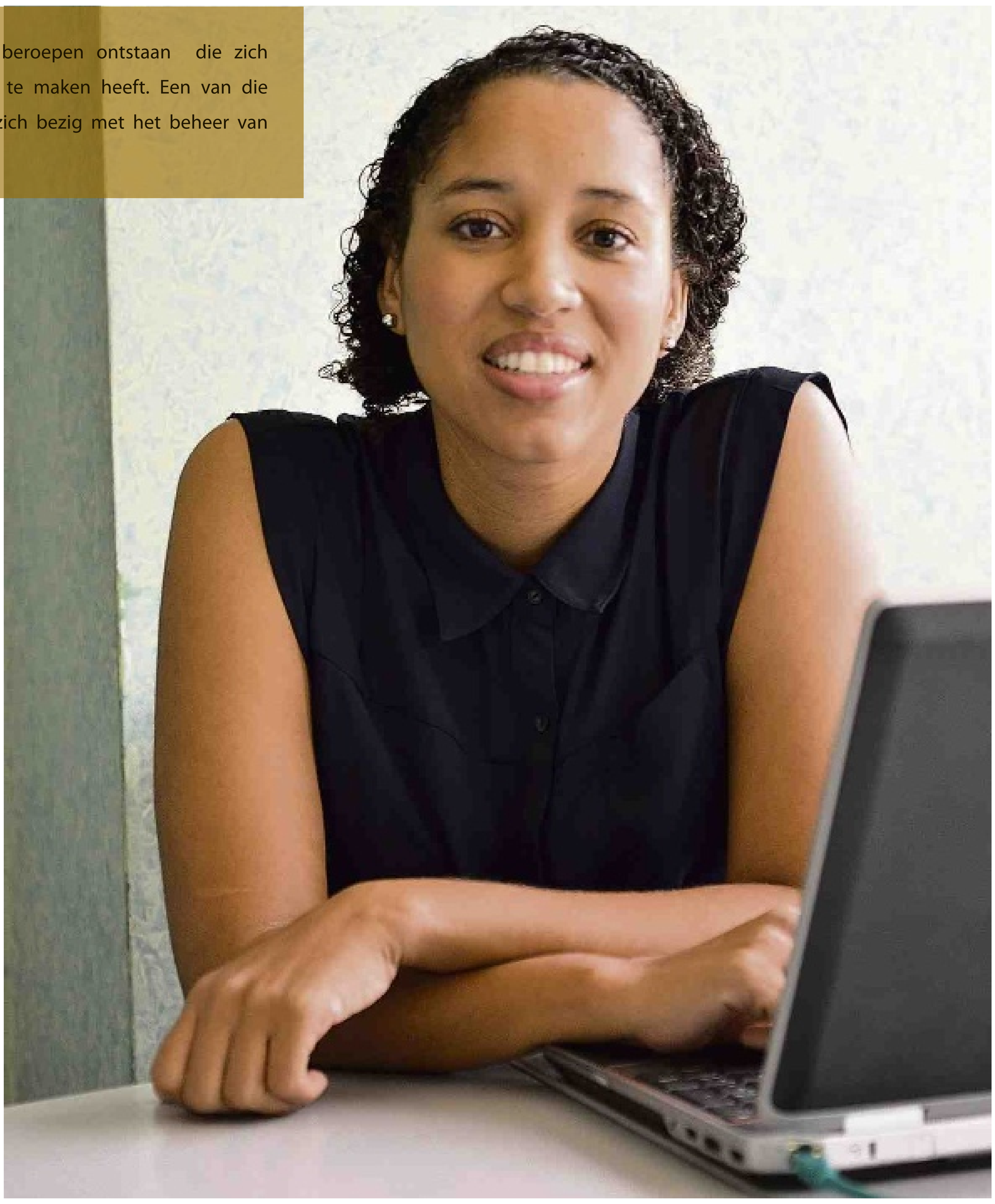

Tekst: Judice Ledeboer Foto: Ken Wong

Communities bestaan online en op de sociale media-kanalen en zijn zo ingericht dat mensen onderling gemakkelijk informatie, kennis en ervaringen kunnen uitwisselen en contact kunnen leggen. Met dit type sites kan je direct geen geld verdienen, maar wel goede relaties opbouwen.

Het is gericht op een langetermijninvestering. Gezien de ontwikkelingen op het gebied van de sociale media neemt het belang van community management toe en moet ieder zichzelf respecterend bedrijf dat een klantrelatie heeft een community manager hebben, of in ieder geval iemand hebben die verstand heeft van community management. Het vinden van de juiste mensen voor dit soort functies is niet gemakkelijk. "Het ligt tussen communicatie en marketing in en het speelt zich vooral af op de sociale kanalen zoals Facebook, LinkedIn, Hyves en Twitter", aldus Wendy York, die zich met recht de eerste community manager van Curaçao kan noemen. Om aandacht te geven aan dit nieuwe beroep sprak ze met de Ñapa en legt ze uit wat een community manager nou precies doet en waarom het belangrijk is om aan community management te doen.

York is in Nederland geboren. Haar vader komt uit Curaçao. Toen ze zeven jaar oud was kwam York naar Curaçao waar ze naar de Albert Schweitzerschool en het toenmalige Peter Stuyvesant College ging. Op haar zestiende keerde ze weer terug naar Nederland voor haar studie. Ze studeerde journalistiek in Tilburg en studeerde af in de richting televisie. Ze studeerde ook Amerikanistiek. Dit zag ze als haar specialisatie en ze had zelfs plannen om als Verenigde Staten-deskundige naar Amerika te gaan, maar met het werk wijzigden haar plannen en bleef ze altijd bij de televisie werken. York werkte jarenlang in die wereld als bureauredacteur, verslaggever en eindredacteur, werkte vier jaar als zelfstandige, maakte allerlei eigen programma's en had zelfs een wekelijks magazine bij de multiculturele televisie (MTNL). Dat was een programma waarin zij allerlei mensen van verschillende culturen interviewde, onderwerpen op het gebied van human interest onder de loep nam en cultureel nieuws verzorgde.
Ooit wilde ze terug naar Curaçao en toen ze zwanger was van haar tweede kindje besloot ze om samen met haar man terug te gaan. "Mijn familie woont er, we keken naar de situatie in Nederland en wat we wilden voor onze kinderen", vertelt ze. Doorslaggevend om te gaan was het aanbod van haar huidige werkgever, BearingPoint Caribbean, om als community manager bij hen te komen werken.
Volgens York wordt community management als een serieus onderdeel bij bedrijven gezien en kan geen bedrijf er meer omheen, maar dat besef is er op Curaçao nog niet. In andere delen van de wereld, zoals in de Verenigde Staten, India, Brazilië, Afrika en Nederland wordt het instrument volop ingezet. Er zijn nog steeds veel onduidelijkheden rond community management, omdat het nog zo nieuw is. Bedrijven houden zich hoe langer hoe meer bezig met het aanwezig en zichtbaar zijn op Facebook, maar nog niet zozeer met *communities*.
Wat het werk van de community manager nu precies inhoudt, is niet altijd duidelijk. "Het schuurt tegen communicatie aan en dat vinden communicatie-mensen vervelend, omdat mensen zijdelings instromen. Het komt door de huidige media die de mogelijkheid bieden om dit werk te doen. Dan komen er vanzelf mensen die zich hier vanuit expertise en/of belangstelling mee gaan bezighouden. Social media is op zich geen doel. Het doel is niet om een Facebookpagina te hebben. Social media is een middel binnen een groter verhaal.

Breed takenpakket

Onder community management worden verschillende dingen verstaan. Het takenpakket van een community manager is soms heel breed. Een van de taken is die van intern advies over de inzet van sociale media en de impact van sociale media op de organisatie. Dit kan van alles zijn. Belangrijk is het contact dat de community manager heeft met de medewerkers. Bij een klein bedrijf onderhoudt een community manager het contact rechtstreeks en direct met medewerkers van de organisatie. Bij een groot bedrijf zal een community manager vooral bezig zijn met het motiveren van mensen om slim gebruik te maken van sociale media. York vindt het opmerkelijk dat veel werknemers op hun werk niet bij hun privé-mail kunnen komen of op Facebook. "Community management kan je niet alleen. Dat doe je met het hele bedrijf. Als er regels zijn omtrent gebruik van e-mail en Facebook en de mensen krijgen duidelijke tips, dan krijg je er wel grip op." Volgens haar zijn het vooral mensen die nog niet weten wat je allemaal met sociale media kan doen die zich verzetten tegen het gebruik van privé-mail en Facebook op het werk. "Er moet op Curaçao een cultuuromslag komen om community management in te zetten. Dan vraag je wel iets en dat schrikt af. Het moet ingemasseerd worden."
"Community management is gefocust op het bouwen van communicatie rond mensen. Daar heb je ambassadeurs voor nodig en dat zijn de medewerkers van een organisatie. De mensen moeten trots zijn op hun bedrijf en op hun collega's. Het is eigenlijk een rekensom. Er zijn een x-aantal mensen online actief. Zij hebben in hun eigen netwerk ook weer mensen en als je die erbij betrekt, bereik je heel veel mensen. Zo kan je interactief met je doelgroep omgaan." Volgens York zijn er nog veel te veel organisaties die zeggen 'we gaan iets met sociale media doen'. Dat is lekker goedkoop, er zijn geen marketingkosten. Volgens haar is dit een denkfout. Het kost toch geld. "Net als bij adverteren wil je optimaal gebruik maken van je bereik. Bij advertenties weet je echter niet wat er gebeurt. Bij sociale media is meer interactie. Via sociale media wordt er meer en breder gereageerd op posts die we plaatsen."

Online-campagne

York houdt zich in haar huidige functie vooral bezig met marketing en recruitment-strategieën. Onlangs was er een event in Nederland om mensen te zoeken voor bepaalde functies met veel expertise. Via de online-kanalen werd bekendgemaakt dat dit event ging plaatsvinden. Het was een complete online-campagne die zeer succesvol is geweest. De community manager moet weten waar de doelgroep zich bevindt en kan deze doelgroep ook gericht vinden. "Bij community management begin je met strategieën in te zetten. Wie wil je bereiken? Waar bevindt die doelgroep zich? Je gaat niet klakkeloos berichten de wereld insturen", zegt York hierover. "Ik zeg dat ook altijd tegen mijn collega's. Het heeft geen zin om lofberichten over het bedrijf te sturen. Je kunt bijvoorbeeld wel vakkennis delen met anderen. Creëer autoriteit door je vakkennis te delen. Door na te denken over interessante content kan je ergens naartoe. Bedrijven die dat snappen gaan ermee aan de slag." Ook bij het verlenen van klantenservice ziet York grote mogelijkheden om die online te benaderen. Vooral grote bedrijven moeten daarop inspelen door gebruik te maken van de sociale media en daar is een community manager de persoon voor.
De community manager is eigenlijk een projectmanager die medewerkers binnen een bedrijf in contact brengt met de klanten en doelgroep van het bedrijf en om zoveel mogelijk content te verzamelen zodat er meer en betere afstemming tot stand komt. Het beroepsprofiel van een community manager is lastig te omschrijven omdat het takenpakket van de community manager zo breed is. Er kunnen dan ook meerdere personen binnen een organisatie verantwoordelijk worden gemaakt voor het inzetten en gebruik van de sociale media. De community manager krijgt dan een meer coördinerende rol.
Aangezien het belang van online-communities van medewerkers en/of huidige en toekomstige klanten iedere dag groter wordt is community management bij organisaties niet meer weg te denken. Het gaat eigenlijk om het tot stand brengen van de binding met elkaar en ook om die te behouden, waarbij iedereen zich betrokken voelt en ook verantwoordelijkheid deelt voor het succes van de organisatie.
York ziet haar werk als een enorme uitdaging. "Ik kom uit de media en ik heb veel te maken gehad met sociale media. Door bezig te zijn met community management en verbreding van dit vak gaat er een wereld voor me open. Er is heel veel in te doen en het fascineert me enorm. Door de sociale media goed in te zetten is het gemakkelijk om een groot bereik te behalen en om een conversatie op gang te krijgen. Mijn generatie zit veel op internet en volgt iedereen via internet wat er gebeurt. Het is hier nog niet vanzelfsprekend dat je een LinkedIn-profiel hebt. Op dat gebied loopt men op Curaçao nog achter. We komen er wel, ik zie al beweging, maar die is nog te veel gericht op het niet willen missen van de boot."
York weet nu uit ervaring dat community management bij bedrijven noodzakelijk is. De belangrijkste onderdelen van succesvol community management zijn de content en moderatie. Nieuws, advies, discussies rond thema's, bijeenkomsten, opdrachten, interviews, filmpjes, live chats, blogposts. Alles kan worden ingezet om de community erbij te betrekken. Het is een vak apart en investering in deze nieuwe vorm van bekendheid creëren gaat op den duur zeker zijn vruchten afwerpen.

Sociale media is tegenwoordig niet meer weg te denken uit het sociale leven. Bedrijven kunnen daar slim gebruik van maken.

Sociale media

Sociale media is een verzamelbegrip voor online-platformen waar de gebruikers, zonder of met minimale tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Hoofdkenmerken zijn interactie en dialoog tussen de gebruikers.Onder de noemer sociale media worden onder meer weblogs, fora, sociale netwerken als Hyves, Facebook, LinkedIn, Twitter, Google+Instagram, Pinterest en Tumblr geschaard. Via deze media delen mensen verhalen, kennis en ervaringen. Dit doen zij door berichten te publiceren of door gebruik te maken van ingebouwde reactiemogelijkheden. Denk hierbij aan weblogs, waar lezers reacties achterlaten door middel van een reactieformulier.

Creatieve expressie

Tuma mi Man

Als volwassene is het soms al moeilijk om een goede balans te vinden in ons leven. Stress wordt bijna als vanzelfsprekend gezien, die met slechts een paar weken vakantie per jaar moet worden gecompenseerd. Ook kinderen hebben tegenwoordig steeds meer aan hun hoofd, moeten steeds meer presteren en worden steeds meer blootgesteld aan indrukken via televisie en internet.

Wanneer je wat ouder bent en er is iets dat je dwars zit, dan praat je daar even over met vrienden of je schrijft het bijvoorbeeld van je af. Zoiets voelt dan vaak verhelderend en rustgevend, alsof je het 'probleem' een plekje geeft en je ruimte en rust krijgt om het te verwerken. Dit praten en schrijven zijn vormen van expressie. Ieder mens heeft een natuurlijke behoefte aan expressie. Het is een essentieel onderdeel van ons sociale leven en het is een manier om meer in contact te komen met onszelf.

Kinderen kunnen vaak nog niet goed onder woorden brengen wat ze denken en voelen, maar hebben wel dezelfde behoefte als volwassenen om hun gedachten en emoties te uiten. Creatieve expressie, bijvoorbeeld door middel van tekenen, schilderen, dans en muziek kan dan helpen om hun gedachten en gevoelens tot uiting te brengen.
Dat kinderen hier heel goed in zijn blijkt uit de manier waarop zij vele kunstenaars hebben geinspireerd.
Na de Tweede Wereldoorlog werd de kunstenaarsgroep 'CoBrA' (Copenhagen-Brussel-Amsterdam) opgericht. In hun drang naar vrijheid van expressie putten de CoBrA-kunstenaars hun inspiratie onder meer uit kindertekeningen. Hierin vonden zij een puurheid en spontaniteit, die de kunst van die tijd grotendeels kwijt was geraakt.

Ook in de hedendaagse kunst zie je de invloed van kinderen en het expressionisme terug. Zo vertelde Jeroen Krabbé onlangs vol trots over zijn expositie van kunst die hij zelf als kind had gemaakt. Of kijk bijvoorbeeld naar de vrolijke naïeve kunst van Nena Sanchez. Dan zie je hier ook weer elementen van CoBrA in terug. Dus om nog even terug te komen op de vorige column: kinderen kunnen ons op verschillende manieren inspireren en ze kunnen ons van alles vertellen. Zo is het verhaal dat je uit een kindertekening haalt vaak erg veelzeggend. Zelfs al krijgt een kind een opdracht van iemand om iets te tekenen, dan nog zijn er vaak dingen in een tekening te vinden die kinderen bezighouden.
Dus krijgt u ook weleens een kindertekening? Praat er dan eens met het kind over. Zeg niet alleen dat het mooi is, maar vraag ze wat het allemaal voorstelt. Benoem simpelweg wat u ziet aan kleuren en vormen en laat ze u het verhaal erachter vertellen. U zult verbaasd zijn hoeveel meer u te weten zult komen.

Tuma mi Man
Tuma mi Man is een kinderdagverblijf, dat naast reguliere opvang ook sociale opvang biedt aan minderbedeelde kinderen uit de achterstandswijken in de omgeving Parera. Voor meer informatie over Tuma mi Man: b.vermeer@tumamiman.com / +5999 4659200
Of volg ons op facebook: www.facebook.com/FundashonTumaMiMan

Ir. Bertine Vermeer is office-manager en innovatie-deskundige bij Tuma mi Man.

Beroep onder de loep

'Geen ander beroep'

In de rubriek 'Beroep onder de loep' vertellen mensen over hun ervaringen in hun beroep. Deze week Albert Gomes (69). Hij is landmeter.

Tekst: Roxanne Martha

Wat houdt uw beroep in?
"Het woord zegt het al. Als landmeter houd ik me bezig met het meten van land. Op de eerste plaats is het heel eenvoudig: het meten van land en vervolgens met die gegevens een meetbrief maken. Bepalen van de grootte van een kavel. Maar behalve het nameten van land, bepaalt een landmeter ook de waarde van gronden en huizen, geeft advies bij verdelingen en onderzoekt of er technische gebreken zijn aan eigendommen. Verder onderhoudt een landmeter namens de klant ook het contact met de aannemer tijdens bouwprojecten."

Hoe lang bent u al landmeter?
"Ik doe dit werk al meer dan 40 jaar. Na het afronden van de mulo op Curaçao wilde ik eigenlijk elektrotechniek gaan studeren in Nederland. Maar ik kreeg geen beurs. Ik bleef op het eiland, haalde mijn mulo-B en had verschillende baantjes, voordat ik aan de slag ging bij DOW. Van daaruit kon ik de opleiding landmeter volgen die bij het Kadaster werd gegeven door enkele Nederlandse landmeters. Het was een vierjarige opleiding. Daarna werkte ik voor verschillende projecten. Dat was in de jaren zestig. In de jaren zeventig ging ik met twee collega's werken bij een particulier bureau uit Nederland. Dat bureau deed veel werk voor de Shell. Het betrof vooral industriemetingen. We kregen daarnaast veel taken zoals schroefassen uitlijnen, waar we als landmeter eigenlijk niet voor geleerd hadden. Ook het BOO-project was een moeilijke klus. Moeilijk, maar niet onmogelijk. We zijn daarna een eigen bureau begonnen, en inmiddels heb ik niet meer het bedrijf met mijn twee collega's, maar sinds 15 jaar mijn eigen bureau: Gosucon nv. Het is altijd heel goed gegaan met mijn bedrijf. We hebben veel projecten. Op Curaçao en ook op Bonaire. Vroeger waren we ook veel op St. Maarten te vinden."

Wat is het leukste aan het werken als landmeter?
"Het is heel interessant werk. Vanaf de tijd dat ik ben begonnen tot nu toe zijn er altijd nieuwe uitdagingen geweest. Samen met je collega's en medewerkers ga je dan goed nadenken hoe een nieuw probleem opgelost kan worden. Echt je hersenen gebruiken. Om mijn kennis bij te houden heb ik ook veel gereisd naar onder meer Nederland en Duitsland om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het vak. Mijn klanten zijn altijd goed voor me geweest, maar ik ook voor hen. Ik heb altijd kwaliteit geleverd. Ik denk dat de waardering hiervoor ertoe bij heeft gedragen dat ik het al 45 jaar heb volgehouden. Het is namelijk intensief werk."

Wat was u graag geweest al u geen landmeter was?
"Nu kan ik me geen andere carrière voorstellen. Ik ben er zolang mee bezigggeweest en ik heb me zoveel ontwikkeld op het gebied van landmeting. Ik ben eigenlijk mijn pensioengerechtigde leeftijd al een tijdje voorbij, maar ik vind het nog steeds heel leuk om te werken. Ik denk dat ik eerst opnieuw geboren moet worden en dan misschien een ander beroep zal kiezen."

15 percepties

Bumperkunst!

Louis Hilgers (hilgers@cuci.nl) woonde in de jaren zeventig op Curacao, is al 40 jaar getrouwd met een Antilliaanse, heeft een enorme passie en liefde voor Curaçao en deed hier een aantal onderwijsprojecten. Geregeld komt hij terug op zijn geliefde Curaçao. Tijdens zijn laatste bezoek liet hij zich inspireren tot het schrijven van een vijftiental stukjes. Een serie die in evenzoveel delen in de Ñapa verschijnt.

Vandaag deel 7

Het is stil om zes uur 's morgens... hete Té di Yerba, de krant en een TL-buis... meer heeft een mens toch niet nodig om zich een beetje happy te voelen. De onderhandelingen over de AOV (AOW) op Curaçao zitten nog steeds in een impasse. Langzaam slenter ik over de Wilhelminabrug richting Scharloo. In het donker doemt de statige Grande Dame op, een kunstwerk van 'bumper'-kunstenaarYubi Kirindongo. Peinzend kijkt de 'Mother of Culture' over haar boek richting Waaigat. Zou ze zich afvragen hoe het staat met de cultuur op Curaçao in deze moeilijke politieke en economische tijden? Het doet me eraan denken niet te vergeten nogmaals de bijzondere Art Gallery Alma Blou van Lusette Verboom in Landhuis Habaai te bezoeken. Het licht van de eerste zonnestralen wordt een beetje gedempt door wat zachte regen. Ik loop terug richting Annabaai... de brug is 'verkeerd'... deze keer steek ik met het pontje over... de dag is begonnen...

Bestemming Curaçao

Voorgoed terug

Naam: Kristoffer-Paul en Shuzelle Kierindongo

Komen uit: Nederland

'Business or Pleasure?': Business en Pleasure

Verblijf: Eerst een paar weken in een hotel, daarna een huurwoning

Tekst: Roxanne Martha

In deze rubriek spreken we meestal met iemand die Curaçao bezoekt in verband met vakantie en zo nu en dan komt er ook iemand in voor die voor werk is gekomen. In deze editie hebben we een bijzonder geval. De 27-jarige Kristoffer-Paul Kierindongo is in december vorig jaar vanuit Nederland naar Curaçao gereisd en is voorlopig niet van plan om terug te gaan. Hij is namelijk na elf jaar in Nederland te hebben gewoond, voorgoed teruggekomen naar het eiland.

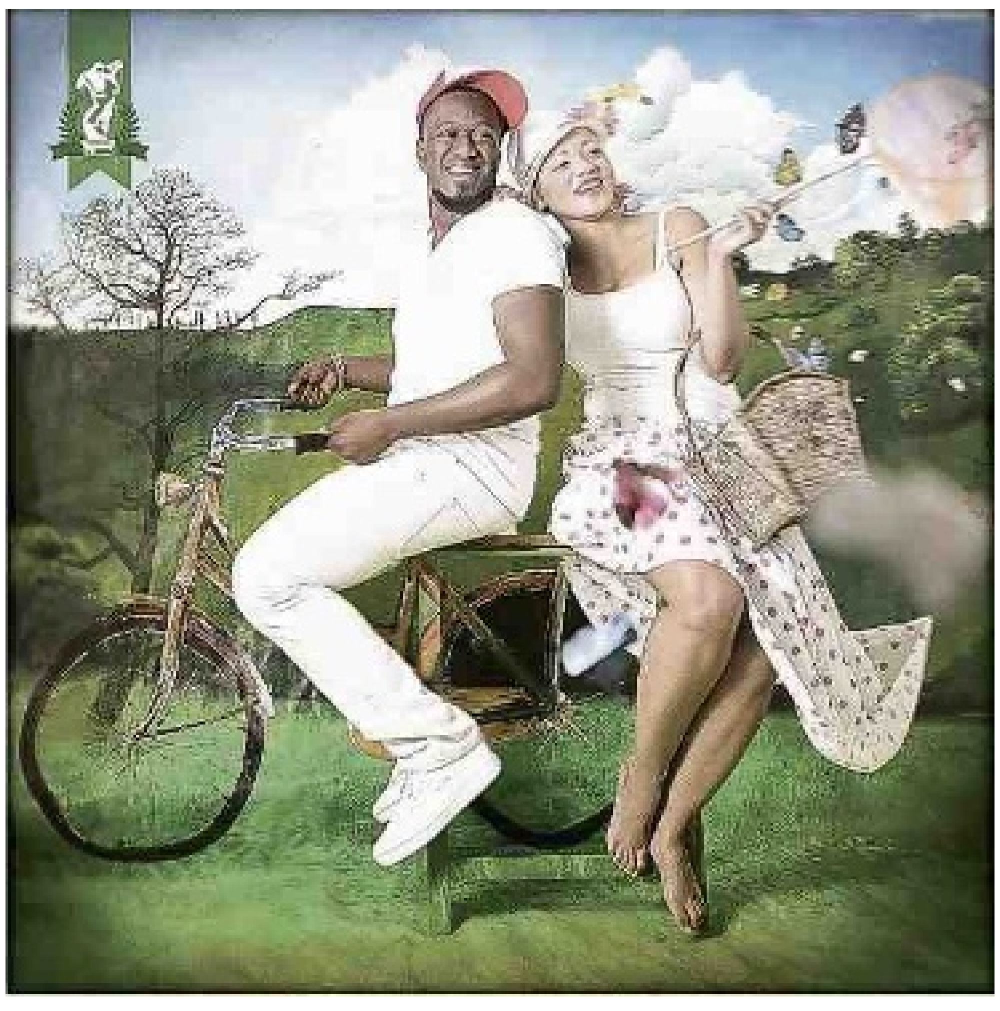

"Terugkomen naar Curaçao is iets wat altijd in mijn achterhoofd is gebleven gedurende mijn periode in Nederland", vertelt Kristoffer. "Ik was 16 jaar toen ik in 2002 aan de Lauffer-school mijn mavo-diploma behaalde. Ik ben toen naar Nederland gegaan. Daar heb ik in Leiden aan het mbo algemene informatica gedaan. Daarna heb ik drie jaar hbo 'business informatics' gevolgd in Den Haag. Nadat ik in 2009 afstudeerde, heb ik verschillende banen gehad in Nederland. Ik heb onder meer als data-analist gewerkt bij de Shell en als netwerkbeheerder bij de Inexus Group, een internationaal bedrijf dat onder meer utiliteitsnetwerken biedt bij nieuwe bouwprojecten. In 2011 zijn Shuzelle en ik getrouwd. Dat was op 4 januari. 4 Januari is voor ons een bijzondere datum want we zijn toevallig allebei op die dag jarig. Inmiddels hebben we een zoontje van zeven maanden. Het is altijd mijn wens geweest dat mijn kind dicht bij oma en opa en andere familie zou opgroeien. Het merendeel van onze familie woont hier. Het was dus hoog tijd om terug naar Curaçao te komen."

En dat hebben ze gedaan. Afgelopen december kwamen ze aan en Kris is vrijwel meteen begonnen met solliciteren. Kris: "Daar zijn twee mooie aanbiedingen uitgekomen. De één bij Ernst & Young en de andere bij de Isla en het is uiteindelijk de Isla geworden. Mijn eerste werkdag was op de Dag van de Arbeid. Is dat symbolisch of niet?"

Kierindongo zegt dat de elf jaren die hij in Nederland woonde een hele leerzame periode is geweest voor hem. "Ik kwam met mijn typisch Caribische mentaliteit in Nederland terecht waar alles tot in de laatste puntjes gestructureerd is en je daarom bijna alles volgens planning moet doen. Dat was één van de dingen die ik in het begin het meest opmerkelijk vond: Echt iedereen, van huisvrouw tot 'professional', maakt gebruik van een agenda."

"In Nederland heerst er ook een hele gehaaste sfeer", gaat Kris verder. "Er moet veel gebeuren op een dag, dus moet alles snel. Voor mijn gevoel is een dag in Nederland daarom veel sneller om. Zeker omdat ook nog de afstanden tussen bijvoorbeeld werk en huis groot kunnen zijn. In mijn geval was ik vaak pas tegen half acht 's avonds thuis. Dan kun je niet veel meer doen dan 'De Wereld Draait Door' kijken en dan naar bed omdat je er de volgende dag weer vroeg uit moet. Op Curaçao ligt dat anders. Hier heb ik na het werken het gevoel nog een hele dag voor me te hebben met mijn gezin door te brengen."

Zoals veel Curçaoënaars in Nederland die erover nadenken om zich weer op Curaçao te vestigen, moest ook Kris overwegen of hij dan bereid was minder te verdienen vergeleken met wat hij in Nederland zou krijgen voor hetzelfde werk. "Ik heb er heel goed over nagedacht en afgewogen in mijn 'werk- en leefbalans'. Ik ben tot de conclusie gekomen dat ik er niets aan heb om heel veel te verdienen en te weinig vrije tijd te hebben om ervan te genieten."